A hand holding a pen points to a bar chart on a document. In the background, other people are working at a table with laptops and tablets. The scene is brightly lit, suggesting a professional meeting or office environment. The chart shows data for various customers and products, with a legend on the left side.

Doradca i analityk czy może jednak rachmistrz?

Raport Symfonii i Stowarzyszenia Księgowych
w Polsce – Oddziału Okręgowego w Warszawie
na temat przyszłości zawodów księgowych
| 2022

SŁOWO WSTĘPNE

Piotr Ciski - Prezes Zarządu Symfonii

W którym miejscu znajduje się obecnie zawód księgowego? Jak jest postrzegany i co o nim myślą młodzi Polacy, którzy są na etapie szukania dla siebie perspektyw zawodowych? To bardzo interesujące w ostatnich latach zagadnienie, gdyż pandemia Covid-19 przyspieszyła cyfrowy rozwój gospodarki, dostarczając wielu wyzwań również w zakresie finansów. Dzięki temu rola mądrych, wszechstronnych, otwartych na cyfrowe rozwiązania księgowych w firmach wzrosła, stawiając ich na pozycji doradczo-analitycznej dla zarządów. Coraz bardziej widoczne stało się natomiast, że dla „tradycyjnych”, wzbraniających się przed digitalizacją księgowych, w niedalekiej przyszłości może zabraknąć miejsca na rynku.

Pojawia się pytanie, czy na tę zmieniającą się rzeczywistość zareagują twórcy programów nauczania, w ramach których kształcą się przyszli księgowi? Wyniki przeprowadzonego przez Symfonię oraz warszawski oddział Stowarzyszenia Księgowych w Polsce badania pokazują pewną rozbieżność między dotychczasową podstawą programową kształcenia w zawodach związanych z szeroko rozumianą księgowością, a oczekiwaniami rynku pracy. To wszystko w szczególności przedstawiamy w niniejszym opracowaniu.

Wydarzenia ostatnich dwóch lat uwydatniły znaczenie umiejętności analizowania i przewidywania skutków podejmowanych działań w przyszłości oraz pokazały, że takie umiejętności mają zastosowanie w nowym świecie, w którym księgowi uznawani są za doradców, ważnych partnerów biznesowych, także liderów. Wierzymy, że wnioski zebrane dzięki temu badaniu mogą być inspiracją do zmian, które pozwolą dopasować ofertę edukacyjną i przygotować młodych ludzi do zawodu księgowego, do rzeczywistych potrzeb rynku i szybko zmieniającego się świata. Świata, w którym księgowi mają strategiczne znaczenie dla firm.

SŁOWO WSTĘPNE

Jerzy Koniński – Prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce

Rzetelna diagnoza poziomu przygotowania do pracy młodych ludzi, przyszłych ekonomistów i księgowych, kształcących się w zawodach z obszaru ekonomicznego oraz oczekiwań przedsiębiorców – ich potencjalnych pracodawców oraz klientów wskaże obszary, które wymagają usprawnienia, wpłynie na zmianę sposobu myślenia o zawodzie księgowego, jego roli i znaczeniu dla współczesnej gospodarki oraz zmieni sposób kształcenia przyszłych księgowych kładąc większy nacisk na analizę i prognozowanie przyszłości.

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród nauczycieli oraz księgowych, które posłużyło do przygotowania raportu Symfonii i Stowarzyszenia Księgowych w Polsce, na temat przyszłości zawodów księgowych, ma zainspirować środowisko do dyskusji nad nową wizją i wizerunkiem zawodów związanych z rachunkowością. Stale zmieniające się przepisy prawa, niezwykle dynamicznie postępujące procesy cyfryzacji i informatyzacji życia stawiają przed księgowymi nowe, coraz wyższe wymagania. Następuje ewolucja zawodu księgowego co zmusza dydaktyków do dostosowania metod kształcenia do nowych realiów rynkowych. Ze wspomnianych badań wynika, że w obszarze tym jest

jeszcze wiele do poprawienia. Respondenci wskazali, że należy zwrócić szczególną uwagę na takie obszary jak: ogólna wiedza o biznesie, analiza i wnioskowanie, kompetencje kluczowe dla zawodu, prawa i obowiązki współczesnego księgowego.

Liczne zmiany w przepisach, wielokrotnie niejasne, wymagają od księgowych elastyczności, otwartości i stałej aktualizacji swojej wiedzy. Rozwój wpisany jest w zawód księgowego. Należy więc w młodych ludziach zaszczepić potrzebę stałego podnoszenia swoich kwalifikacji i zdobywania nowych umiejętności, a także otwartość na zmiany i nowe rozwiązania technologiczne. Zwróćmy uwagę na rozwiązania, które do niedawna były jedynie ideą – koncepcją przyszłości, a dziś są wykorzystywane w biurach rachunkowych czy działach księgowych dla usprawnienia codziennej pracy – robotyzacja, automatyzacja czy księgowość w chmurze. Dziś księgowi doskonale poruszają się w świecie technologii, testują najnowocześniejsze rozwiązania, wdrażają je w swoich biurach. Po części wynika to z postępującej digitalizacji i cyfryzacji oraz obowiązków nakładanych przez ustawodawcę, a po części z chęci rozwoju i poszukiwania najbardziej optymalnych rozwiązań.

Jak wskazują badania oraz raport, który udostępniamy trzeba popracować nad prestiżem zawodu księgowego jako atrakcyjnej ścieżki rozwoju. Jest to rozczarujące, bo w mojej ocenie jest to zawód, który jest idealnym wyborem dla kreatywnych, ciekawych świata, nie bojących się wyzwań młodych ludzi. Przyszłość księgowości jest nierozdzielnie związana ze stale poszerzającymi się możliwościami technologicznymi i umiejętnościami ich wykorzystania. Młode pokolenie wychowane w dobie Internetu, szybkiej wymiany informacji i nowoczesnych form komunikacji może okazać się kluczowe przy wprowadzaniu ulepszeń w systemach księgowych oraz rozwijaniu nowych form świadczenia usług finansowych.

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce od wielu lat podejmuje różne działania, które mają na celu popularyzację zawodu księgowego wśród młodzieży - spotykamy się z uczniami, opowiadamy o rachunkowości, systemie podatkowym czy naliczaniu wynagrodzeń, a także o zawodzie księgowego i jego, w mojej ocenie kluczowej, roli w świecie biznesu. Wierzymy, że dzięki tym działaniom nie tylko wzbudzamy wśród młodzieży zainteresowanie zawodem księgowym, ale również wspieramy nauczycieli w procesie kształcenia przyszłych księgowych.

Dzień dobry, tu Symfonia!

Od ponad 25 lat tworzymy oprogramowanie biznesowe dla małych i średnich przedsiębiorstw.

- ERP ● finanse i księgowość ● kadry i płace ● HR ● wsparcie sprzedaży / e-commerce
- zarządzanie magazynem ● zarządzanie produkcją ● elektroniczny obieg dokumentów
- analiza danych

Wspieramy cyfryzację MŚP

SYMFONIA.PL

Spis treści

Słowo wstępne – Piotr Ciski	2
Słowo wstępne – Jerzy Koniecki.....	3
KSIĘGOWI DZIŚ I JUTRO	8
Negatywne skutki deregulacji	8
Redefinicja zawodu księgowego – przegląd trendów.....	9
Lokalne wyzwania i nowe standardy.....	11
Co mówi polskie środowisko księgowe?.....	12
PRZYSZŁOŚĆ ZAWODU KSIĘGOWEGO OKIEM NAUCZYCIELI.....	13
POTRZEBY PRACODAWCÓW.....	22
Metodologia.....	33
O SkwP.....	36
O Symfonii.....	37

KSIĘGOWI DZIŚ I JUTRO

KSIĘGOWI DZIŚ I JUTRO

Encyklopedia Zarządzania¹ definiuje zawód księgowego jako zawód obejmujący pracę z zakresu rachunkowości, osoba posiadająca specjalistyczną wiedzę i znająca zakres odpowiedzialności, co umożliwia jej prawidłowe prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz przygotowywanie sprawozdań finansowych przedsiębiorstwa. W zależności od pozycji i doświadczenia, księgowy może angażować się w działalność firmy z zakresu rachunkowości zarządczej, analizy finansowej, sposobów finansowania czy budżetowania.

Negatywne skutki deregulacji

Od 2014 roku w Polsce obowiązuje tzw. druga ustawa deregulacyjna, która uwolniła zawód księgowego od konieczności posiadania jakichkolwiek uprawnień do świadczenia usług. Oznacza to, że usługi księgowe może świadczyć każdy, bez specjalnych certyfikatów, tytułów doradcy podatkowego czy biegłego rewidenta.

Wskutek tych zmian zwiększyła się liczba podmiotów oferujących usługi księgowe, co jednocześnie wpłynęło na obniżenie ceny tych usług. Z badania² przeprowadzonego przez Ministerstwo Finansów w 2019 roku, czyli 5 lat po wprowadzeniu deregulacji zawodu księgowego, wynika, że zarówno środowisko księgowych, jak i klientów biur rachunkowych, odebrało deregulację zawodu negatywnie, bo aż 52 proc. badanych uważało, że negatywnie wpłynęła ona na jakość usług księgowych, a 67 proc. wprost uznała, że zmiana ta była błędem.

W praktyce brak konieczności aktualizacji wiedzy przez księgowych prowadził do licznych, mierzalnych błędów, m.in. w deklaracjach podatkowych klientów. W oparciu o te wyniki resort zapowiedział prace nad cofnięciem deregulacji, wprowadzeniem nowego systemu certyfikacji oraz obowiązku dokształcania. Niestety do dziś zawód księgowego nie został uregulowany, co według SKwP jest niekorzystne zarówno dla budżetu państwa, jak i bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

Od kwalifikacji księgowych zależy bowiem prawidłowość rozliczeń podatków oraz wiarygodność informacji w sprawozdaniach finansowych. W tej sprawie w kwietniu 2021 roku SKwP napisało list otwarty do Ministerstwa Finansów, w którym zawarło szczegółowe rekomendacje odnośnie do regulacji, zakresu certyfikacji oraz istotnych z punktu widzenia zawodu księgowego kompetencji.

Ważne miejsce zajęły wśród nich umiejętności wynikające ze społecznego wpływu technologii, strategiczne myślenie, planowanie oraz zarządzanie ryzykiem.

1 <https://mfiles.pl/pl/index.php/Księgowy>

2 <https://www.gov.pl/attachment/ea9b-5182-ae74-417a-bb1a-d6d775e8961d>

Redefinicja zawodu księgowego – przegląd trendów

Pandemia COVID-19 okazała się wielkim wyzwaniem dla całej gospodarki i niemal wszystkich grup zawodowych, w tym także dla księgowych oraz biur rachunkowych. Błyskawicznie, w odpowiedzi na konieczność izolacji społecznej i opuszczenie biur, wymusiła na nich potrzebę dostosowania się i sięgnięcia po narzędzia umożliwiające pracę zdalną. Czas od marca 2020 roku księgowi postrzegają jako okres prawdziwej rewolucji technologicznej w swojej branży. Taką opinię deklaruje aż 93 proc. biur rachunkowych, które wśród najbardziej przełomowych rozwiązań wskazują automatyzację procesów, systemy do współpracy on-line z klientem, a także algorytmy sztucznej inteligencji, która znacząco upraszcza i usprawnia procedury³.

Niezmiennie kluczowe w zawodach księgowych pozostają merytoryczna wiedza z zakresu rachunkowości oraz przywiązywanie uwagi do zasad etyki zawodowej. To, co się zmienia i ewoluuje, to rosnąca potrzeba **interdyscyplinarności** – łączenia zdolności technicznych z wiedzą, budowania relacji i umiejętnej komunikacji. Księgowi nie działają w statycznym, niezmiennym świecie. Wręcz przeciwnie – są ważnym elementem stale zmieniającej się rzeczywistości. Dlatego właśnie, poza umiejętnościami, tak ważna w ich zawodzie jest wyjątkowa **elastyczność**, której COVID-19 był prawdziwym sprawdzianem. Jednym z jej przejawów była umiejętność odnalezienia się w zakresie narzędzi do **pracy zdalnej**. W krajach takich, jak Holandia, gdzie księgowi pracują zdalnie od lat, COVID-19 nie zdeorganizował pracy w rachunkowości. Równie szybko poradzono sobie w Chinach.

³ <https://inforfk.pl/aktualnosci/8212121,Obowiazkowe-efaktury-od-2023-r-rewolucja-technologiczna-w-branzy-ksiegowej.html>

Dziś ponad 60 proc. dyrektorów generalnych we wszystkich branżach potwierdza, że praca poza biurem powinna pozostać stałą opcją. Za takim wyborem opowiadają się także pracownicy, również w obszarze szeroko rozumianej rachunkowości. Wydaje się, że nie ma już innej drogi i powrotu do starego systemu. Dlatego też unowocześnienie technologii wspierających nowy system pracy powinno być priorytetem przy wychodzeniu ze skutków COVID-19.

Poza pracą zdalną lub hybrydową pozostałe **trendy**, które należy brać pod uwagę w myśleniu o przyszłości zawodów księgowych, to:

- **Robotyzacja** – czyli wspieranie się programami, których funkcjonowanie opiera się na specjalnych algorytmach. Roboty szybko się uczą i są zdolne do wykonywania powtarzalnych zadań. Już teraz obecne są w wielu biurach, w których generują raporty lub przenoszą dane. Mogą odpowiadać także za tworzenie list płac i wystawianie zaświadczeń dla pracowników. Są w stanie współpracować z innymi technologiami, jak np. OCR, czyli optycznym rozpoznawaniem znaków.
- **Automatyzacja** – korzystanie z rozwiązań sztucznej inteligencji poprawia optymalizację procesów w firmach, umożliwia podejmowanie szybszych i trafniejszych decyzji, w oparciu o dostępne dane. Automatyzacja procesów księgowych oznacza większą wydajność pracy, niemal całkowite wyeli-

minowanie błędów oraz oszczędność czasu i pieniędzy. Automatyzacja uwalnia nawet 40-50 proc. zasobów ludzkich w firmach od żmudnych i czasochłonnych czynności, pozwalając księgowym rozwijać się w innych, nowych kierunkach i koncentrować się na wartościowych relacjach z klientami.

- **Księgowość w chmurze** – jeszcze niedawno była to głównie kwestia digitalizacji dokumentacji oraz korzystania z nowoczesnych programów księgowych. Dziś to znacznie więcej. Zdecydowana większość firm już jest w chmurze lub jest w trakcie migracji, dlatego wymaga tego samego od swoich biur rachunkowych. Księgowość w chmurze to przede wszystkim błyskawiczna wymiana informacji pomiędzy biurem a klientem, większe bezpieczeństwo danych, skalowalność i elastyczność, dzięki którym można zarządzać aktywami, generować analizy, raporty, tworzyć listy płac i wiele innych.

- **Analiza danych** – w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości księgowość to znacznie więcej niż zapisywanie i archiwizacja transakcji - to przede wszystkim zdolność dopasowywania się do modeli biznesowych i przepisów. Właściwa analiza danych dokonywana przez księgowych ułatwia przedsiębiorcom zarządzanie ryzykiem, podejmowanie słusznych decyzji biznesowych oraz może prowadzić do zwiększania wydajności i poprawy wyników finansowych. Współczesny księgowy to dziś wszechstronny doradca w wielu dziedzinach związanych z prowadzeniem biznesu.
- **Lepsza obsługa klientów** – w dobie rozwoju zaawansowanych technologii telefoniczny lub mailowy kontakt z klientem przestał być tak jedyną, jak i najlepszą opcją. Szeroki wachlarz innowacyjnych, przyjaznych klientowi rozwiązań, aplikacji oraz programów, usprawnia kontakt, a także umożliwia wgląd w dokumentację i błyskawiczną informację zwrotną. Dzięki temu zarówno planowanie, jak i wdrożenie działań, odbywają się zdecydowanie sprawniej.

Lokalne wyzwania i nowe standardy

Ewolucja zawodów księgowych jest silnie zależna od sytuacji polityczno-gospodarczej na świecie, a jednocześnie nierozdzielnie związana jest z regulacjami na poziomie lokalnym.

Najważniejsze z nich to ciągle zmiany w przepisach, które pojawiają się bardzo licznie, są często nie do końca jasne lub tuż po ich publikacji wymagają korekt. W 2020 roku mieliśmy tzw. tarczę antykryzysową, której kolejne wersje sprawiły, że w gąszczu przepisów gubili się nawet najbardziej wytrawni prawnicy. Aktualnie uwaga wszystkich skupia się na tzw. Polskim Ładzie. Z księgowego punktu widzenia warto jednak zwrócić uwagę na zapowiadany od dawna Krajowy System eFaktur (KSeF), znany także jako Centralny Rejestr Faktur lub Centralna Baza Faktur, który ma zacząć obowiązywać od początku 2022 roku (w pierwszej fazie dobrowolnie, a w późniejszym czasie obligatoryjnie). Jego zadaniem będzie gromadzenie wszystkich e-faktur wystawianych przez przedsiębiorców, weryfikowanie ich zgodności z określonym przez ministerstwo wzorem, a także analiza i kontrola danych wykazywanych na fakturach. Wprowadzenie KSeF ma na celu uszczelnienie systemu podatkowego oraz ograniczenie nieprawidłowości w rozliczaniu podatku VAT.

Podatnikom ma to umożliwić lepszą organizację pracy i szybszy zwrot nadpłaconego VAT-u. Od księgowych wymagać będzie za to pełnej płynności w zakresie digitalizacji i cyfryzacji.

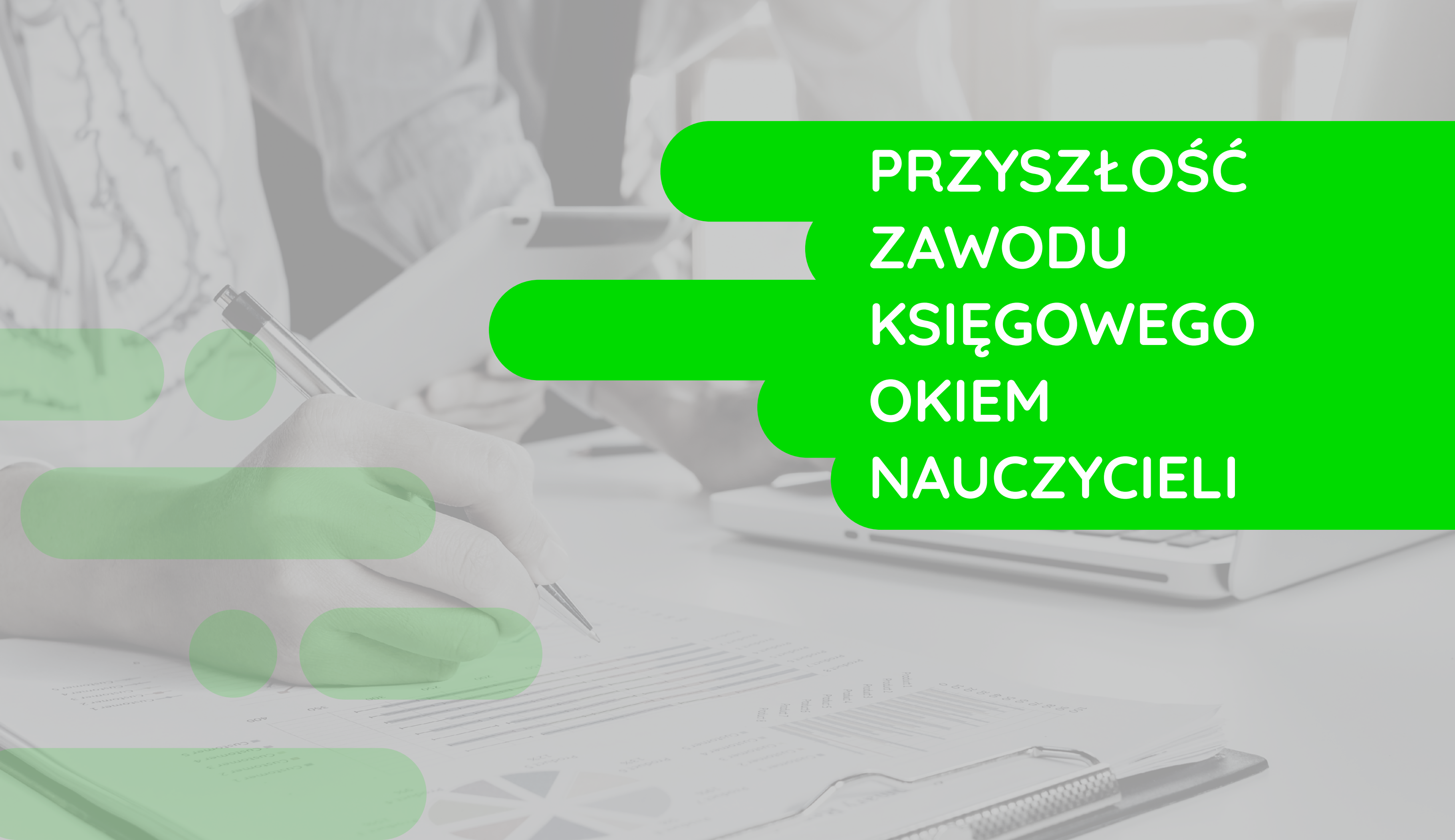
Przedstawione wyzwania i trendy przyczyniać się będą do usprawniania działań księgowych, generując oszczędność czasu i pieniędzy po obu stronach – usługodawcy i usługobiorcy. Dopasowanie się do hybrydowego świata, globalnych i lokalnych wyzwań, stanie się wyróżnikiem w drodze do rozwoju. Zawody, które teraz zainwestują w edukację, zdobędą przewagę konkurencyjną.

Zrozumienie tych zachodzących zmian i trendów będzie kluczowe dla obecnych i przyszłych pokoleń księgowych.

Co mówi polskie środowisko księgowo?

Liczne wyzwania wynikające z pandemii i przejścia na pracę zdalną, przy jednocześnie dynamicznie zmieniających się i niepozbawionych błędów przepisach, sprawiają, że ostatnie kilkanaście miesięcy to prawdziwy sprawdzian dla księgowych. To także czas, kiedy ich wartość i pozycja w firmach wzrasta, a nowe kompetencje stają się kluczowe dla sprawnego prosperowania firm i podejmowania przez nie słusznych decyzji. Nowy księgowy to nie tylko skrupulatny rachmistrz, to przede wszystkim sprawny analityk i doradca dla biznesu. Jak w tej rzeczywistości odnajdują się szkoły, które przygotowują nowe kadry i kształcą młodych, przyszłych księgowych?

Dane zebrane w badaniu Symfonii i SKwP są niepokojące. Pokazują wprost, że ścieżka kształcenia nie przystaje do wymagań rynku i przewidywań jego rozwoju.

**PRZYSZŁOŚĆ
ZAWODU
KSIĘGOWEGO
OKIEM
NAUCZYCIELI**

PRZYSZŁOŚĆ ZAWODU KSIĘGOWEGO OKIEM NAUCZYCIELI

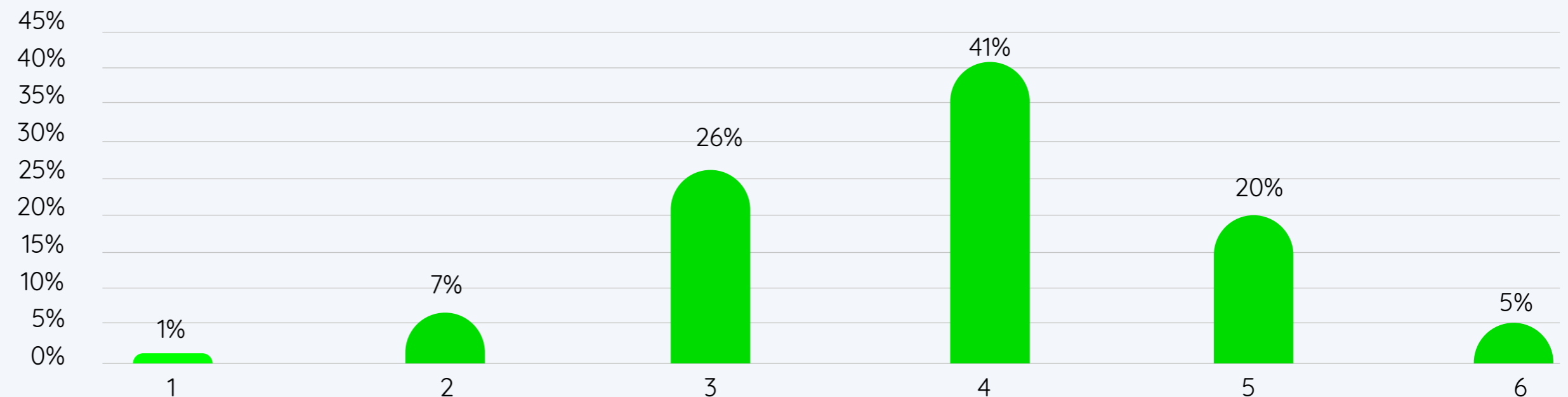
Pierwsza część badania Symfonii i SKwP miała na celu odpowiedzenie na pytanie o poziom przygotowania zawodowego do pracy w księgowości uczniów kształcących się w zawodzie technik rachunkowości i technik ekonomista. Wyniki zebrano na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród uczestników konferencji „Księgowy na rynku pracy – nowe wyzwania w dobie cyfryzacji życia gospodarczego”, zorganizowanej 14 kwietnia 2021 r.

przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce. W tej części badania wzięło udział 91 uczestników - nauczycieli szkół średnich, którzy mają duży wpływ na to, jaką ścieżkę kariery wybiorą ich podopieczni.

Ogólna ocena programu edukacyjnego pod kątem adekwatności przygotowania uczniów do pracy w zawodach związanych z szeroko pojętą księgowością wyniosła 3,88 (na 6-stopniowej skali).

Wykres 1.

Na ile w skali 1-6 ocenia Pani/Pan aktualny program edukacyjny w szkołach średnich pod kątem adekwatnego przygotowania uczniów do pracy w zawodach związanych z szeroko pojętą księgowością (1 oznacza ocenę niedostateczną, a 6 celującą).

Angelika Marciniak – Przewodnicząca Klubu nauczycieli przedmiotów ekonomicznych działającego przy Oddziale Okręgowym w Warszawie Stowarzyszenia Księgowych w Polsce

Komentarz:

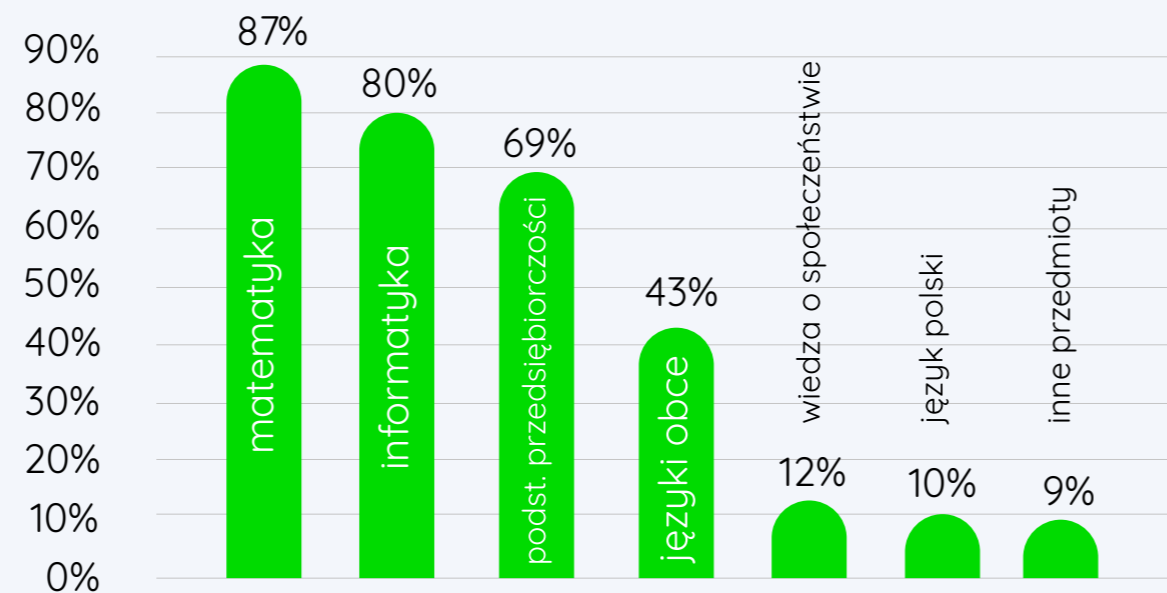
W mojej opinii program edukacyjny przygotowuje uczniów w stopniu dobrym do pracy w zawodach związanych z szeroko rozumianą księgowością. Nie bez znaczenia jest tu duża liczba godzin przedmiotów zawodowych w klasach kształcących w zawodach technik ekonomista i technik rachunkowości, ale chyba największym atutem jest możliwość pracy z uczniami na oprogramowaniu wykorzystywanym dzisiaj z powodzeniem w prak-

tyce. Uczniowie na lekcjach praktycznych przedmiotów zawodowych uczą się pracy w programach finansowo-księgowych, kadrowo-płacowych, czy też magazynowo-sprzedażowych. To czego niewątpliwie brakuje w programie edukacyjnym to zagadnienia dotyczące podatków. Jest ich zbyt mało, właściwie te zagadnienia są ograniczone. Zaryzykuję stwierdzeniem, że jest ich „mniej niż konieczne minimum”.

Wśród przedmiotów ogólnokształcących najlepiej przygotowujących do pracy księgowego nauczyciele wymienili matematykę (87 proc.), informatykę (80 proc.) i podstawy przedsiębiorczości (69 proc.). Daleko za nimi znalazły się języki obce (10 proc.) i wiedza o społeczeństwie (9 proc.).

Wykres 2.

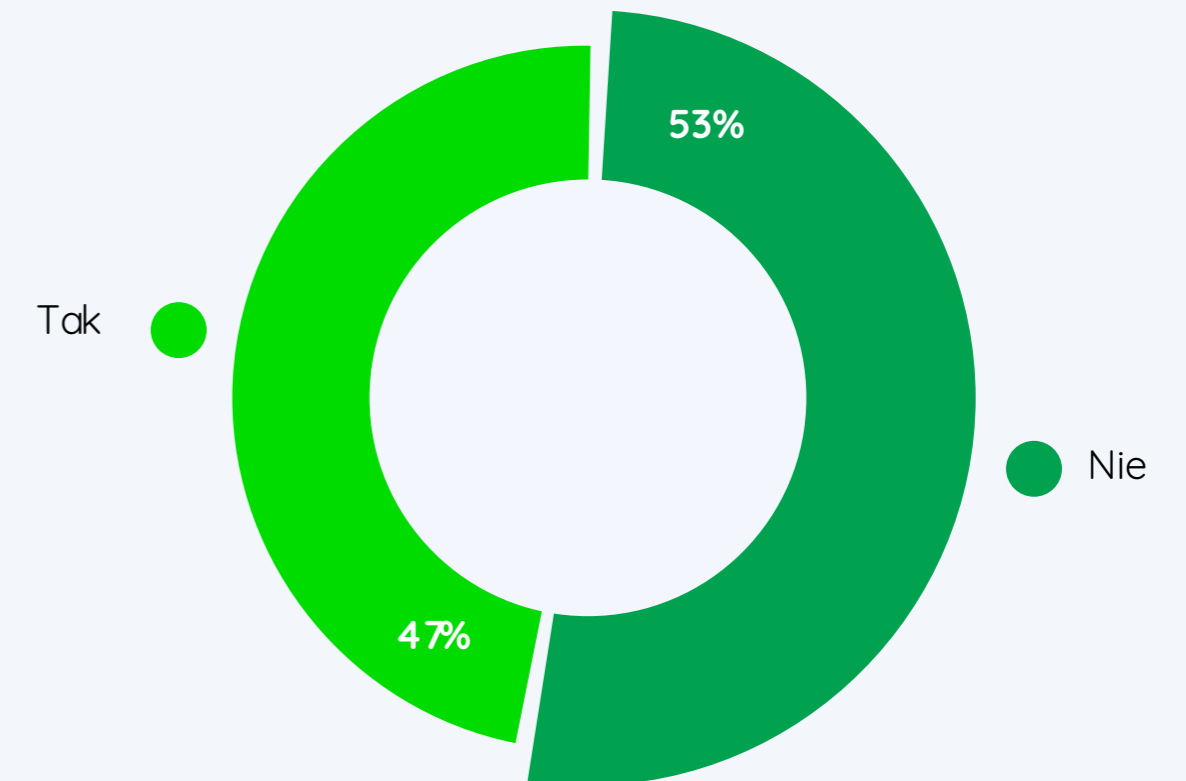
Które przedmioty ogólnokształcące są Pani/Pana zdaniem najważniejsze w rozwoju umiejętności niezbędnych w przygotowaniu uczniów do pracy w zawodach związanych z szeroko pojętą księgowością? Proszę zaznaczyć 3 najważniejsze przedmioty Pani/Pana zdaniem.

Nauczyciele nie byli zgodni co do tego, czy w programie nauczania liczba godzin wyżej wymienionych przedmiotów (matematyka, informatyka, podstawy przedsiębiorczości, języki obce, wiedza o społeczeństwie, język polski) powinna być zwiększona – 53 proc. było zdania, że nie jest to konieczne.

Wykres 3.

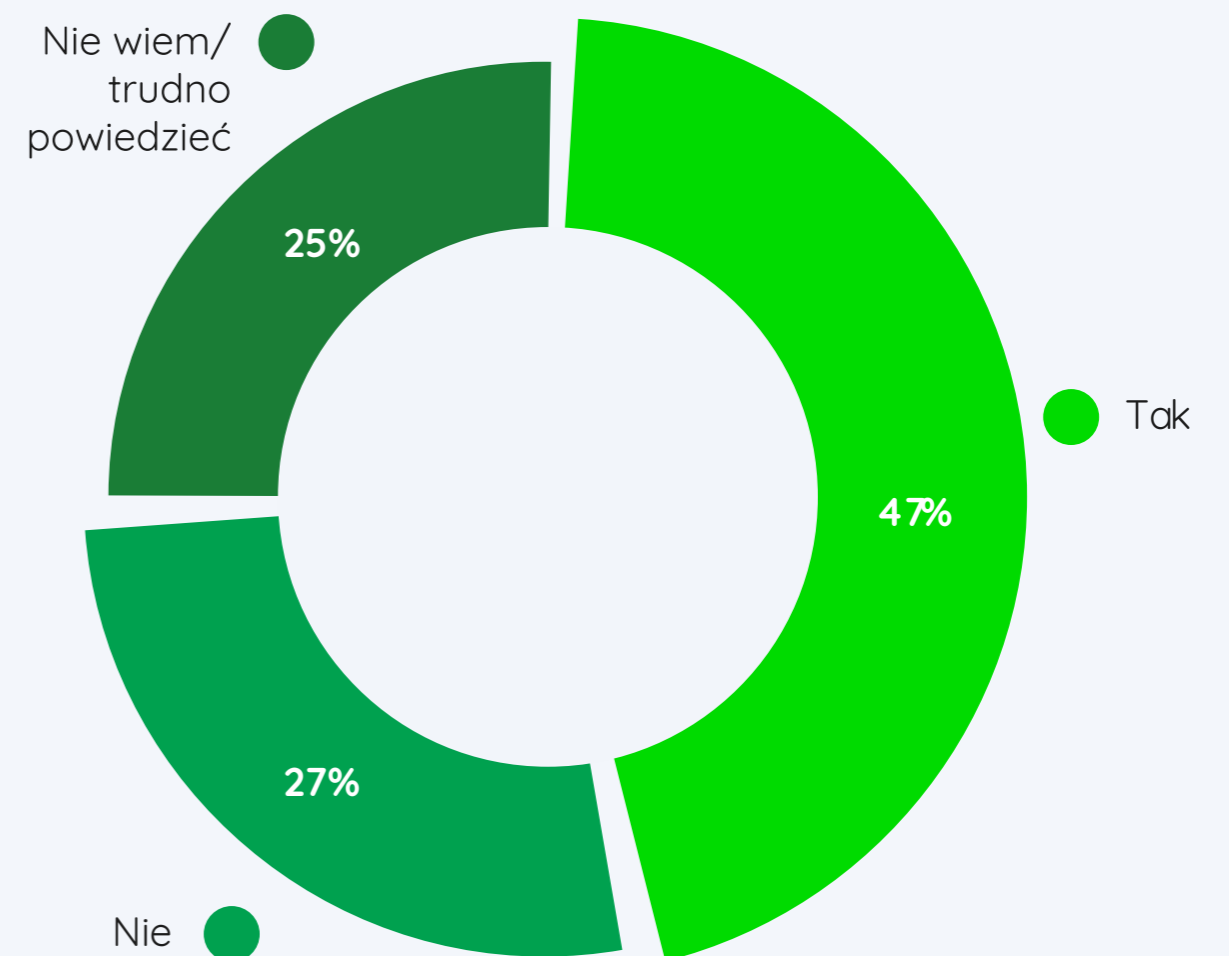
Czy liczby godzin któregoś z wybranych przez Panią/Pana przedmiotów powinno być Pani/Pana zdaniem więcej w aktualnym programie nauczania?

Na uwagę zasługuje fakt, że blisko połowa ankietowanych nauczycieli (47 proc.) uważa, że podstawa programowa nauczania przedmiotów zawodowych uwzględnia przygotowanie uczniów do pełnienia ról zawodowych związanych z tzw. automatyzacją pracy (tj. szerokim wykorzystaniem technologii). Przeciwnego zdania jest 27 proc. respondentów, natomiast 25 proc. badanych nie ma na ten temat zdania.

Wykres 4.

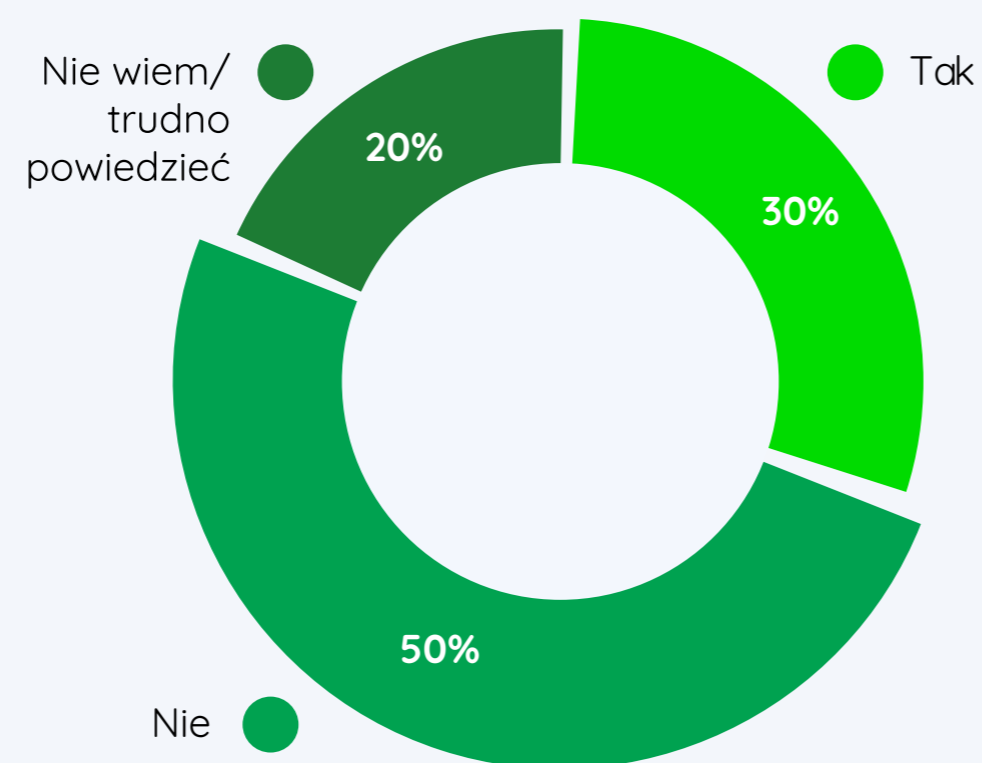
Czy Pani/Pana zdaniem podstawa programowa nauczania przedmiotów zawodowych uwzględnia przygotowanie uczniów do pełnienia ról zawodowych związanych z tzw. **automatyzacją pracy** (tj. szerokim wykorzystaniem technologii jak np. programy komputerowe do częściowego lub całkowitego zastąpienia wybranych czynności wykonywanych do tej pory przez człowieka przez komputery; w przypadku zawodów księgowych to np. dekretacja faktur) i związanymi z tym zjawiskiem wyzwaniami, jak np. malejący popyt na pracowników wykonujących najprostsze czynności związane z księgowością?

Analogicznie – dokładnie połowa (50 proc.) ankietowanych nauczycieli uważa, że podstawa programowa nie uwzględnia elementów związanych z cyfryzacją podatków. Przeciwnego zdania jest 30 proc. respondentów, a 20 proc. badanych nie ma na ten temat zdania. To alarmujące wnioski, dowodzące, że kierunki, które powinny kształcić księgowych, nie przygotowują ich w wystarczającym stopniu do wykonywania zawodu. Zawodu, który ewoluuje i rozwija się dosłownie z dnia na dzień, reagując na postępującą transformację cyfrową kraju.

Wykres 5.

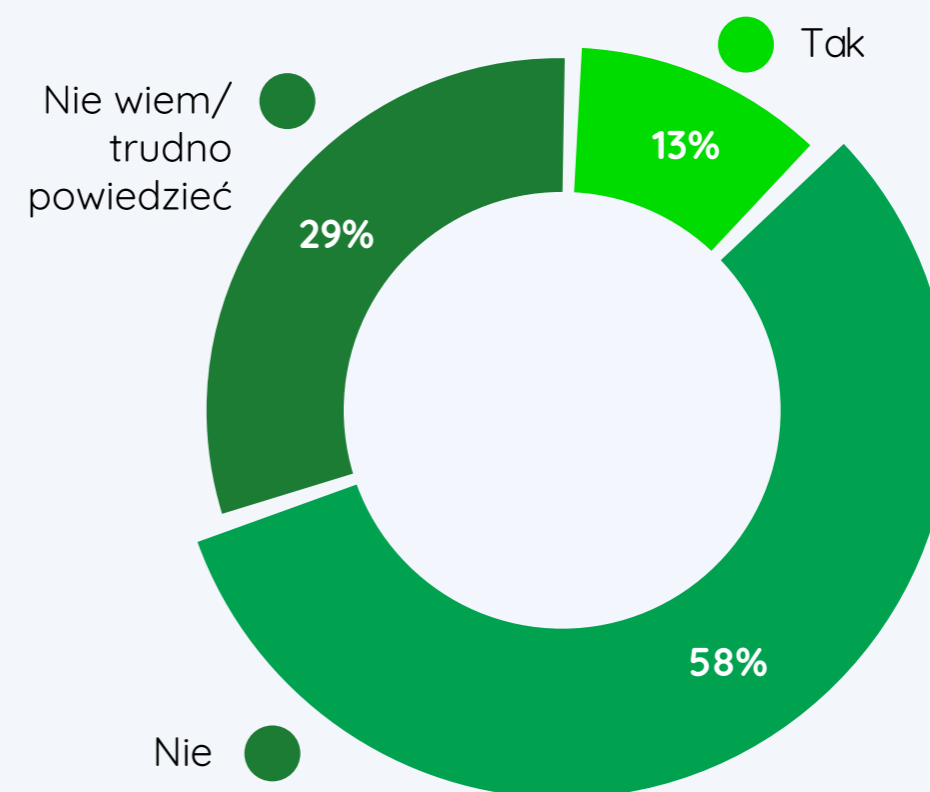
Czy Pani/Pana zdaniem aktualna podstawa programowa kształcenia w zawodach uwzględnia elementy związane z postępującą cyfryzacją podatków (np. takie zagadnienia jak JPK, e-faktury)?

Tylko 13 proc. badanych uznało, że podstawa programowa przygotowuje uczniów do pełnienia ról doradczych czy konsultingowych.

Wykres 6.

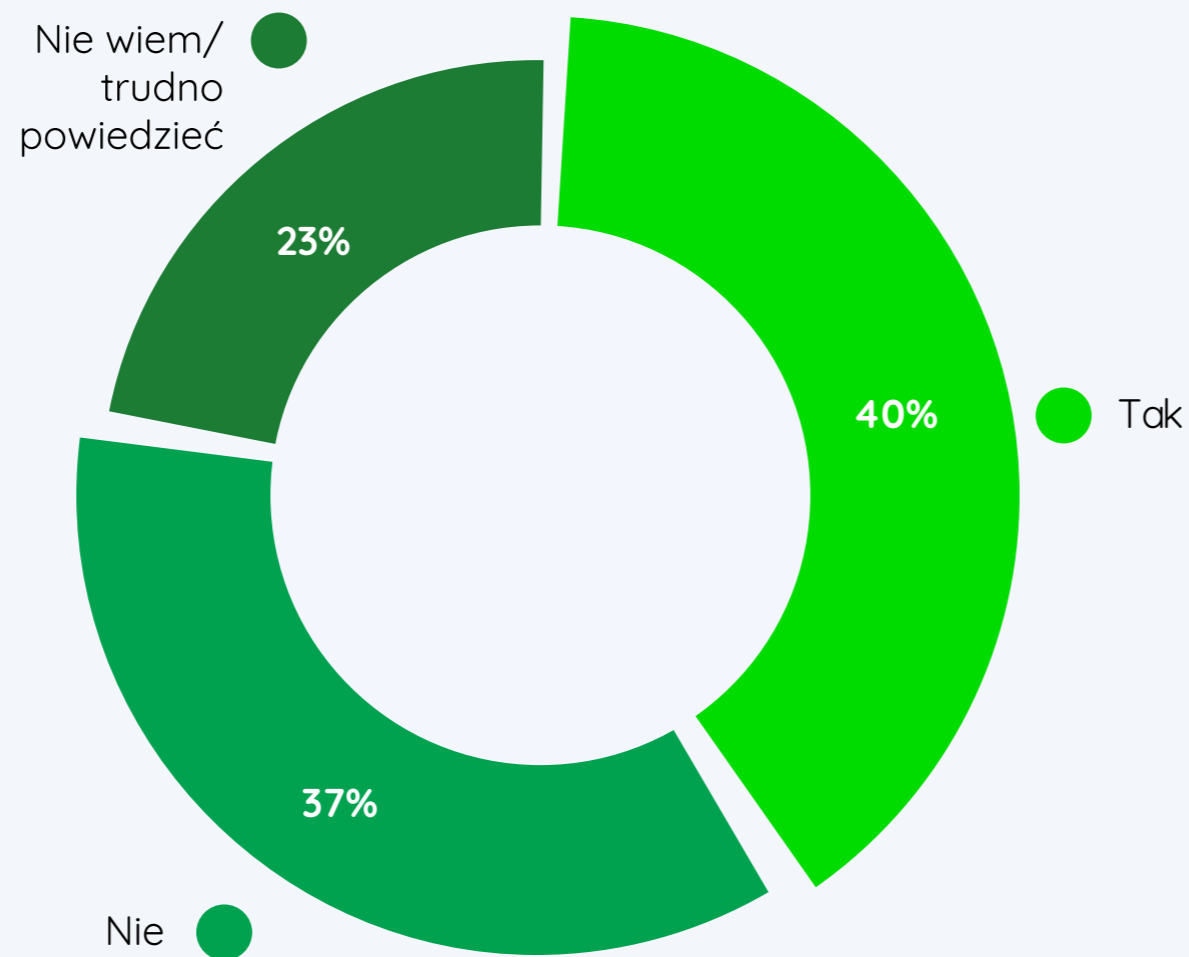
Czy Pani/Pana zdaniem aktualna podstawa programowa kształcenia w zawodach uwzględnia przygotowanie uczniów do pełnienia ról zawodowych związanych z szeroko pojętym doradztwem i konsultingiem (tj. formułowaniem wniosków i przygotowywaniem ekspertyz na podstawie zebranych danych, które mogą posłużyć osobom zarządzającym firmą / organizacją do podejmowania lepszych decyzji biznesowych)?

Przygotowanie uczniów do pełnienia ról związanych z szeroko pojętą analizą danych pozytywnie oceniło zaledwie 40 proc. badanych. 37 proc. respondentów oceniło je negatywnie, a 23 proc. nie ma na ten temat zdania.

Wykres 7.

Czy Pani/Pana zdaniem aktualna podstawa programowa kształcenia w zawodach uwzględnia przygotowanie uczniów do pełnienia ról zawodowych związanych z szeroko pojętą analizą danych?

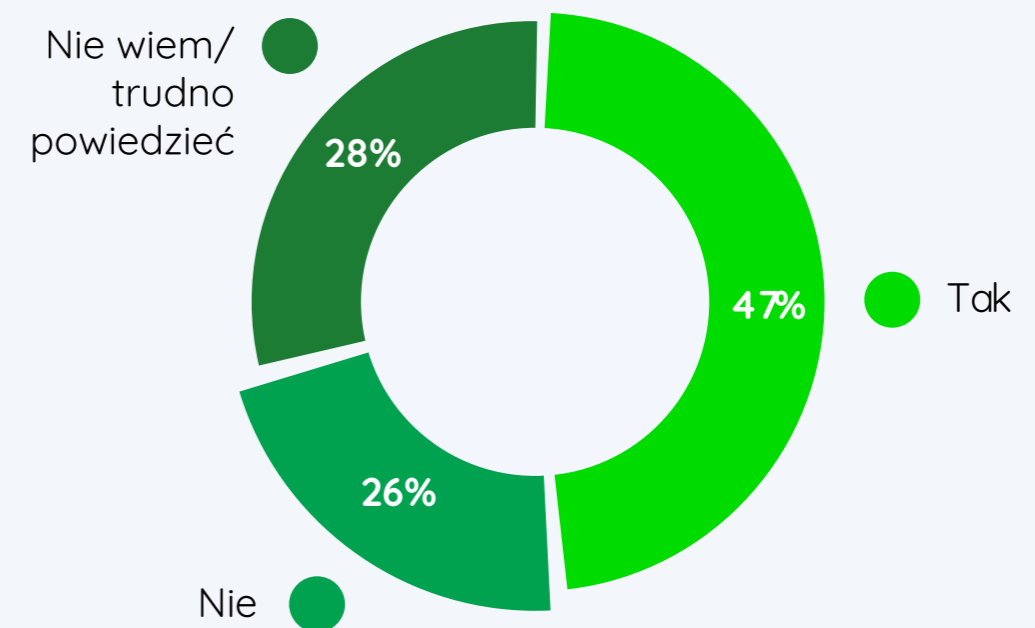

Niespełna połowa (47 proc.) badanych nauczycieli wskazała, że zawody związane z szeroko rozumianą księgowością są przez uczniów uważane za atrakcyjną ścieżkę rozwoju kariery.

Przeciwnego zdania jest 26 proc. respondentów, a aż 28 proc. nie ma na ten temat sprecyzowanego zdania. Wyniki wprost pokazują, że należy popracować nad zbudowaniem wśród młodzieży pozytywnego wizerunku księgowego, jego roli w społeczeństwie, prestiżu wykonywanej przez niego pracy i zarobków, jakie za tę pracę otrzymuje.

Wykres 8.

Czy Pani/Pana zdaniem uczniowie postrzegają zawody związane z szeroko pojętą księgowością jako atrakcyjną ścieżkę rozwoju kariery zawodowej (wiążą te zawody z takimi określeniami jak dobre zarobki, prestiż, rozwój, szacunek, wpływ, ważna rola w społeczeństwie)?

Zapytani o to, co powinno się zmienić w aktualnej podstawie programowej tak, aby uczniowie byli możliwie jak najlepiej przygotowani do pracy w zawodach związanych z księgowością, nauczyciele wskazali:

- konieczność wprowadzenia dodatkowych zajęć uczących analizy danych oraz interpretacji zjawisk;
- większą specjalizację w nauczaniu;
- nacisk na korzystanie z programów komputerowych finansowo-księgowych i kadrowych;
- koncentrację na praktyce, a nie teorii (zarówno w ogólnym podejściu, przewadze zajęć praktycznych nad teorią, jak i wykonywaniu analiz finansowych, samodzielnym wypełnianiu dokumentów podatkowych, czy dokumentów ZUS);
- podejście skoncentrowane na rozwiązywaniu problemów;
- wprowadzenie zajęć rachunkowości w toku kształcenia w zawodzie technik ekonomista;
- więcej praktyk zawodowych;
- poprawa jakości nauczania informatyki, praca w mniejszych grupach;
- częstsze aktualizowanie podstawy programowej (nawet co rok);
- praca z wykorzystaniem komputerów podczas większości zajęć;
- większy nacisk na kształcenie umiejętności miękkich.

Monika Fibich - Nauczycielka przedmiotów zawodowych w Zespole Szkół Licealnych i Ekonomicznych nr 1 w Warszawie

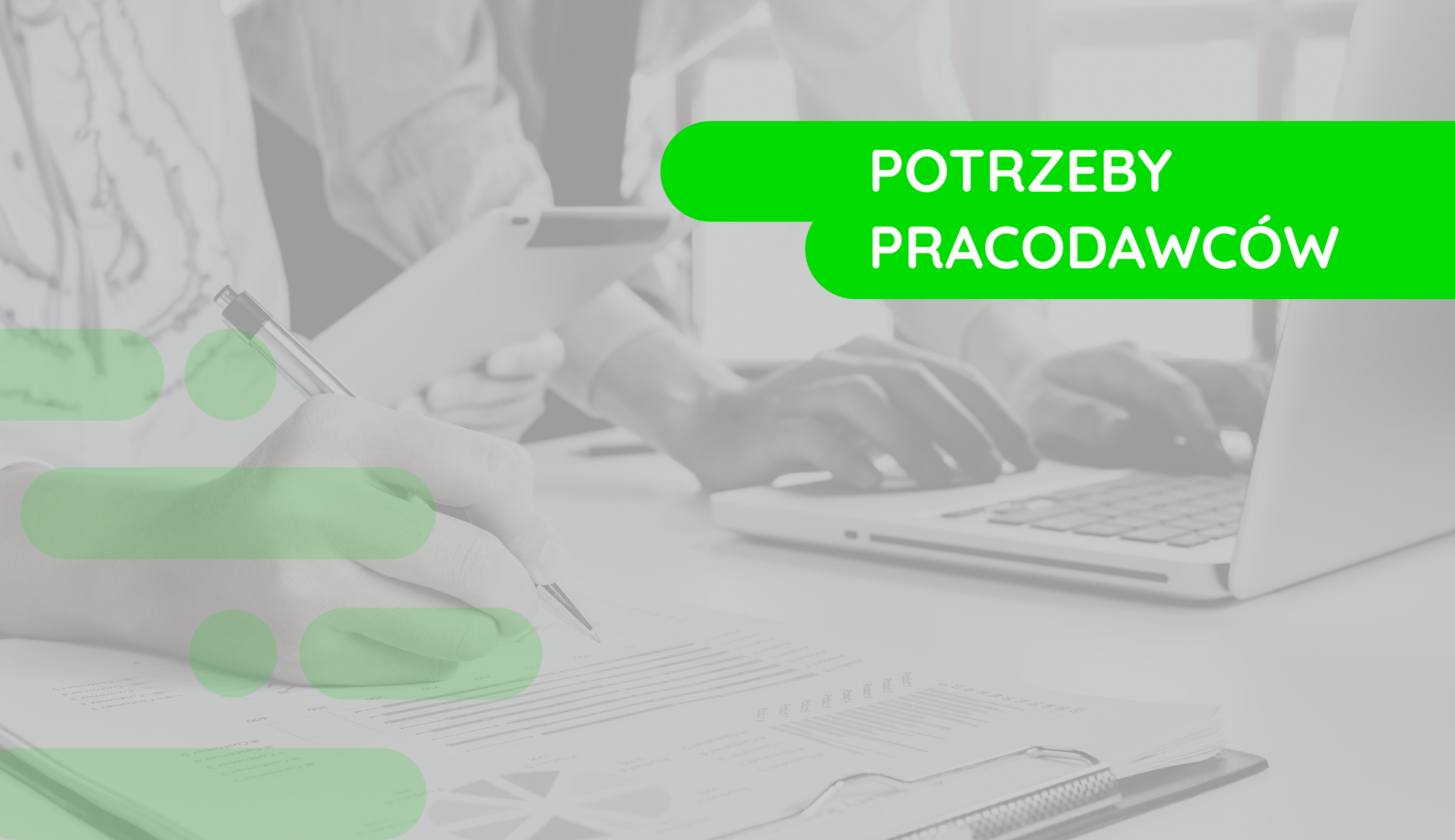
Komentarz:

W odniesieniu do odpowiedzi udzielanych przez nauczycieli uczących w szkołach ponadpodstawowych, w których kształcą się w zawodach takich jak technik ekonomista i technik rachunkowości, należy zauważyć, że podstawa programowa kształcenia w zawodach z roku 2017, a następnie z roku 2019, daje możliwość stworzenia w oparciu o nie programów nauczania. Są one tworzone przez nauczycieli, którzy je realizują w toku pracy z młodzieżą na przedmiotach takich jak np. ekonomia i statystyka, analiza i sprawozdawczość finansowa – to tutaj należy wskazywać jak analizować dane, jak je interpretować. Treści z wyżej wymienionych przedmiotów znajdują swoje odzwierciedlenie na egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodzie czy też egzaminach zawodowych. Niemniej jednak należy podkreślić, że zajęcia często mają charakter teoretyczny, z elementami praktyki stosowanej przez przedsiębiorstwa. Wymiar praktyczny zdobytej wiedzy uczniowie powinni poznawać w trakcie praktyk uczniowskich odbywanych w toku nauczania.

Ponadto należy podkreślić, że powyższe kwestie powinny zostać rozwiązane systemowo. Liczebność grupy na zajęciach normują przepisy prawa oświatowego. Zawartość podstawy programowej jest ustalana przez ministra właściwego dla zawodu, w tym przypadku Ministra Finansów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw edukacji. Należy więc podkreślić, że to minister właściwy dla zawodu określa treści podstawy programowej dla wprowadzanego zawodu, oczywiście jeśli zachodzi konieczność dokonania zmian w zakresie treści zawartych w podstawie programowej zawodu, który już istnieje, są one dokonywane, ale następuje to na wniosek ministra właściwego dla zawodu.

Kwestia realizacji zajęć leży po stronie nauczyciela – tego w jaki sposób je prowadzi, jakie wybierze pomoce dydaktyczne, o czym będzie mówił w ramach danego przedmiotu. Zaś liczebność grup to po pierwsze kwestia wspomnianych już przez mnie przepisów prawa oświatowego, a po drugie kwestia finansowania placówek oświatowych przez organ prowadzący, najczęściej są to jednostki samorządu terytorialnego (JST).

POTRZEBY PRACODAWCÓW

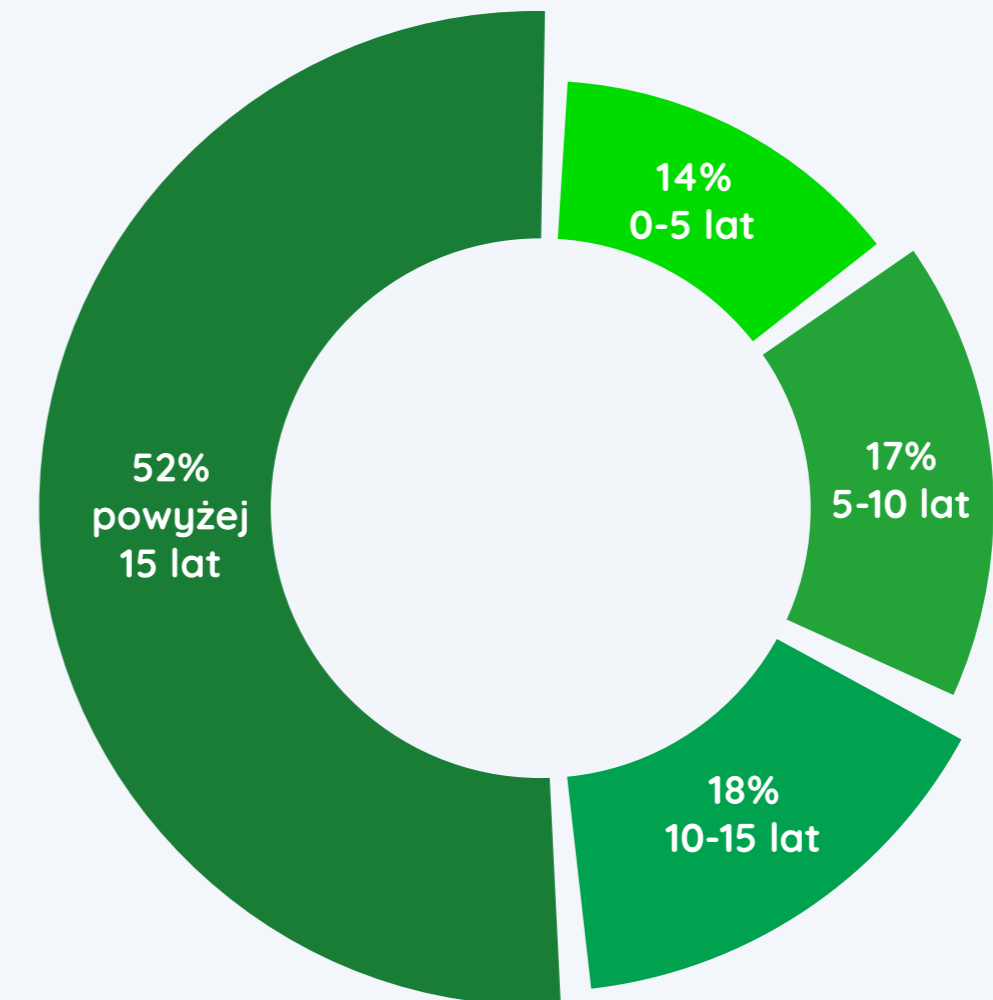
POTRZEBY PRACODAWCÓW

Celem drugiej części badania była weryfikacja przez praktyków stanu przygotowania zawodowego przyszłych księgowych. Do badań ilościowych zaproszono członków Stowarzyszenia Księgowych w Polsce – zawodowych księgowych, właścicieli oraz pracowników biur rachunkowych, kancelarii biegłych rewidentów, głównych księgowych oraz pracowników działów finansów w firmach. Opinie praktyków, którzy na co dzień zatrudniają księgowych bądź sami zajmują się księgowością dla firm, pozwoliły uzupełnić perspektywę pierwszej, bardziej teoretycznej części badania.

Odpowiedzi udzieliło aż 434 przedstawicieli zawodów księgowych, spośród których większość pracuje już w zawodzie ponad 15 lat. Blisko 70% pracuje w wewnętrznych działach finansowo-księgowych, około 30% to przedstawiciele biur rachunkowych.

Wykres 9.

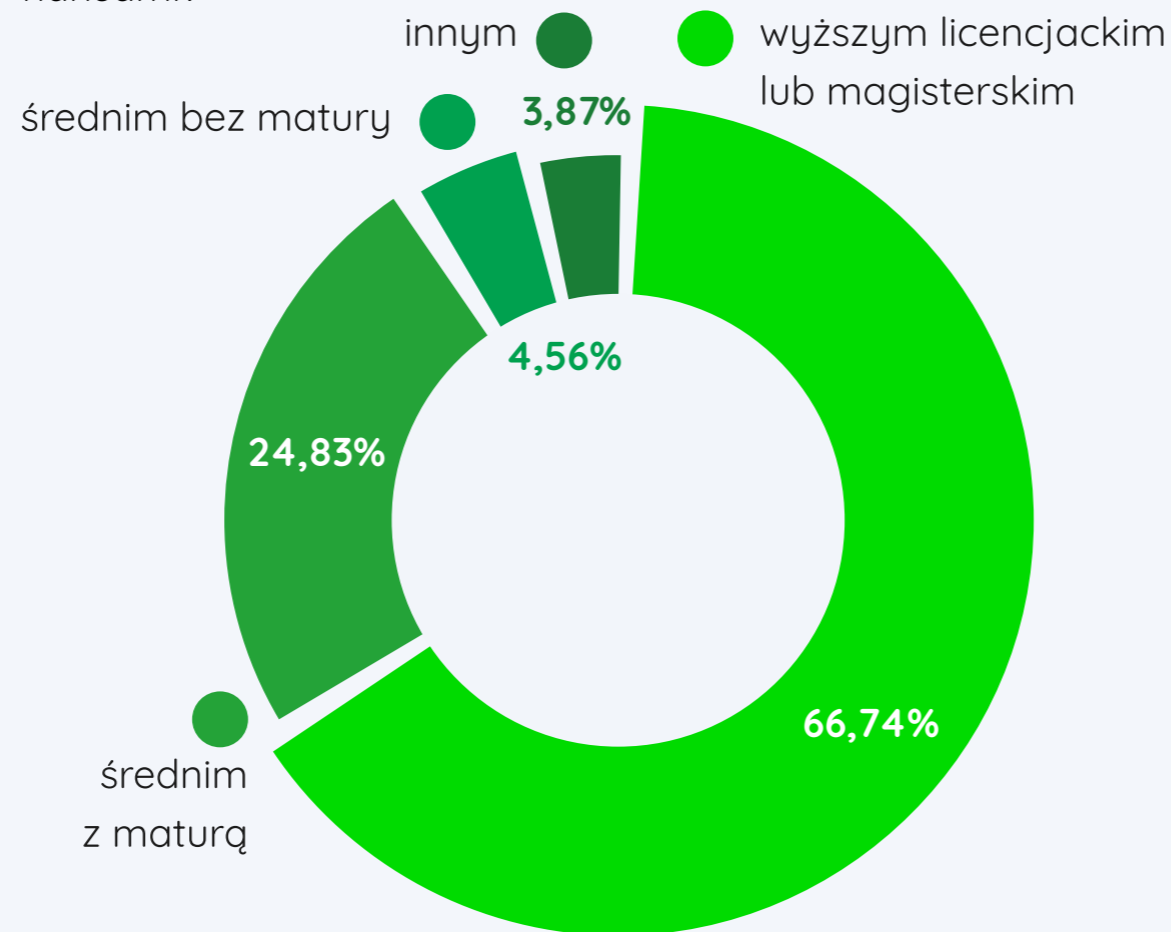
Ile lat pracuje Pani/Pan w zawodach związanych z finansami i księgowością?

Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez badanych, większość zatrudnianych osób w szeroko rozumianej księgowości i finansach w ich firmach, posiada wykształcenie wyższe licencjackie lub magisterskie (66,74 proc.).

Wykres 10.

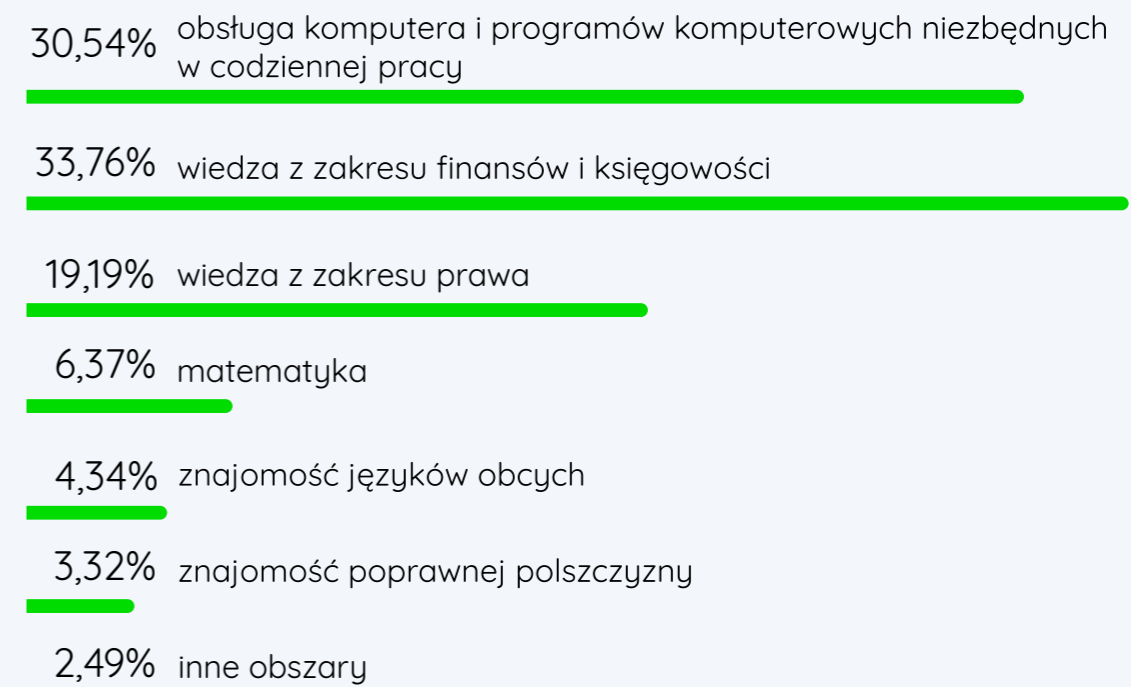
Z jakim wykształceniem zatrudnia Pani/Pana firma osoby zajmujące się w przedsiębiorstwie szeroko pojętą księgowością i finansami?

W zakresie kluczowej wiedzy i niezbędnych umiejętności do pracy w zawodzie księgowego, respondenci wskazali na wiedzę z zakresu finansów i księgowości (33,76 proc.), obsługę komputera i wybranych programów (30,54 proc.) oraz wiedzę z zakresu prawa (19,19 proc.). Jako mniej istotne uznane zostały matematyka (6,37 proc.), czy znajomość języków obcych (4,34 proc.).

Wykres 11.

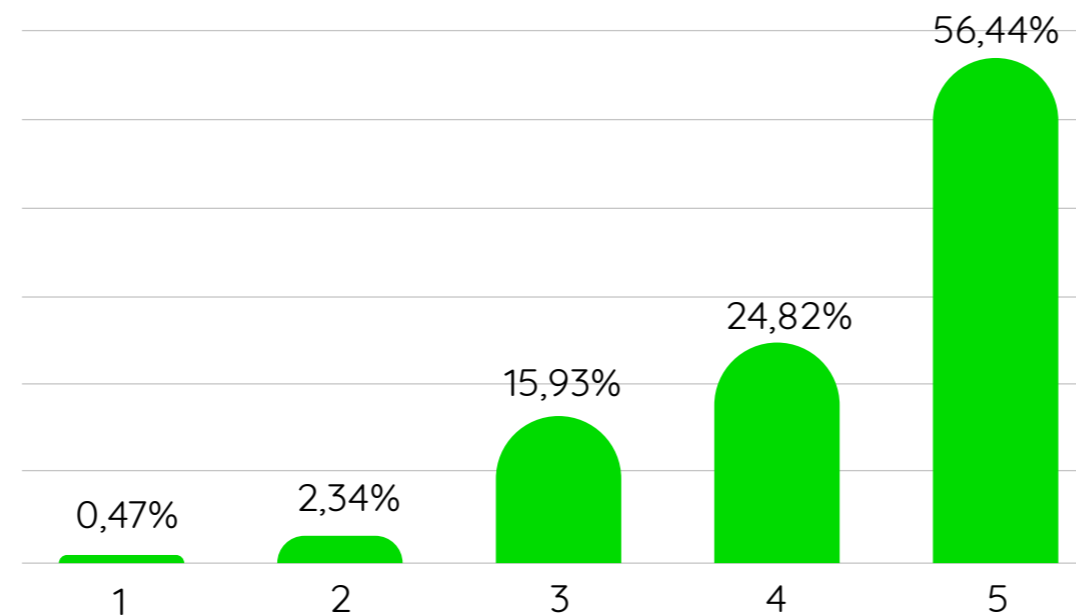
Wiedza i umiejętności z których poniższych obszarów są Pani/Pana zdaniem najważniejsze by być dobrze przygotowanym do pracy w zawodach związanych z szeroko pojętą księgowością? Proszę zaznaczyć 3 najważniejsze Pani/Pana zdaniem obszary.

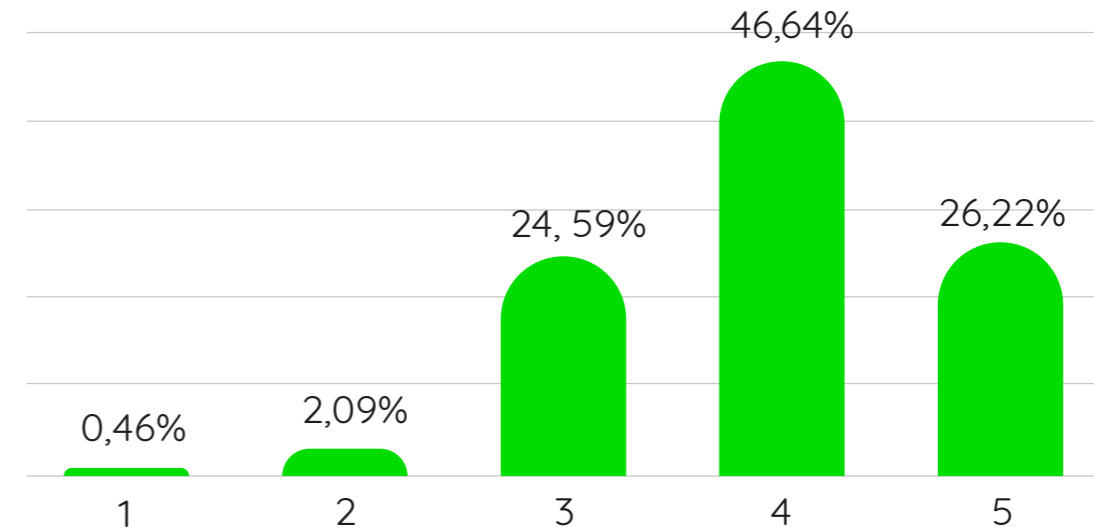
Wśród programów komputerowych jako kluczowe wskazane zostało oprogramowanie finansowo - księgowo (FK), jako bardzo ważne Excel i Word, a jako istotne oprogramowanie do analizy danych/Business Intelligence, a także służące do zarządzania obiegiem dokumentów w firmie.

- 1 - nieistotne
- 2 - mało ważne
- 3 - istotne
- 4 - bardzo ważne
- 5 - kluczowe

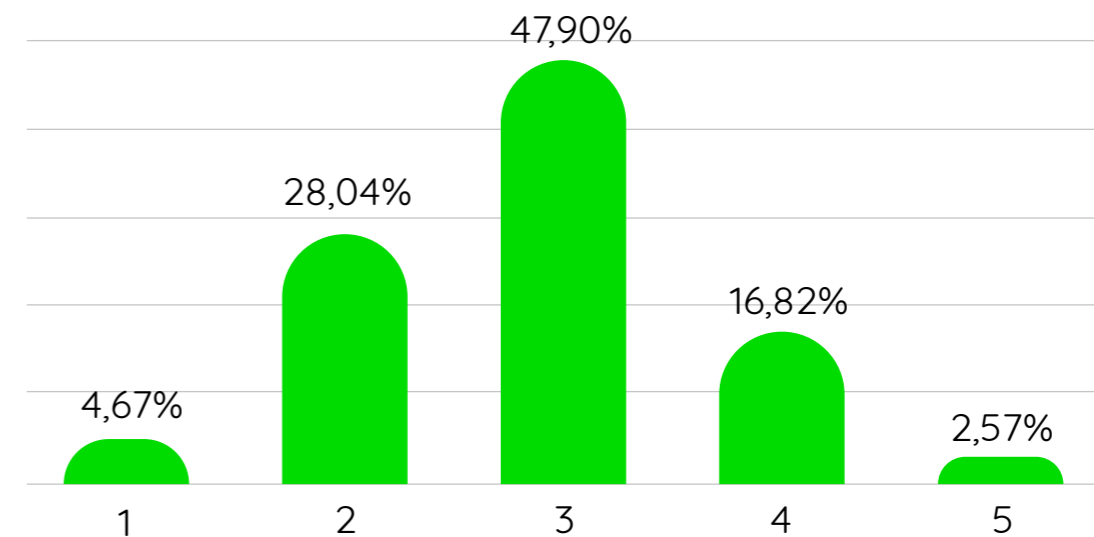
Oprogramowanie finansowo - księgowo (FK)

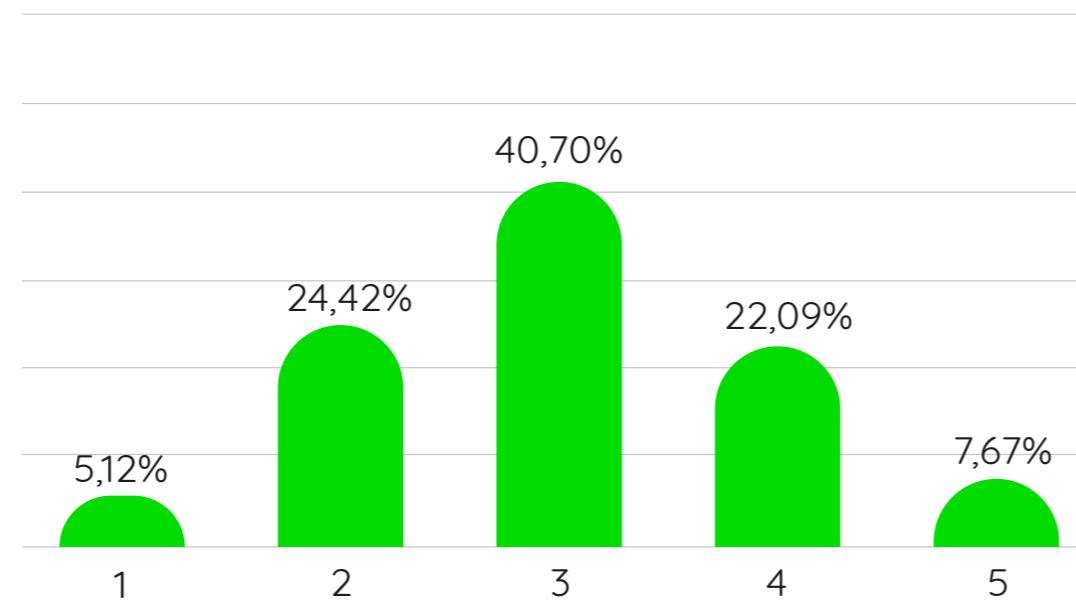
Excel

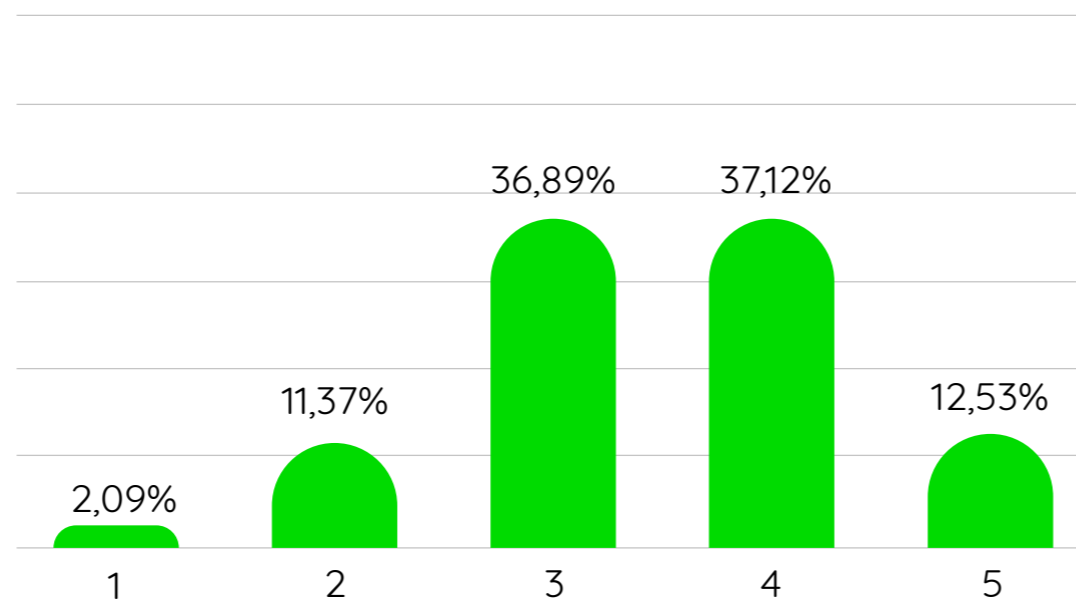
Oprogramowanie służące do analizy danych/ Business Intelligence

Oprogramowania do zarządzania obiegiem dokumentów w firmie

Word

Większości badanych (54,84 proc.) zajmującym się rekrutacją w firmach, zdarza się zatrudniać ludzi młodych, będących tuż po szkole. Ich przygotowanie do zawodu na 6-stopniowej skali ocenione zostało na niecałą trójkę (2,95). Najstabszym przygotowaniem młodzi ludzie wykazują się ich zdaniem w zakresie wiedzy o finansach i księgowości, wiedzy z zakresu prawa, ogólnej wiedzy o biznesie, a także matematyki. Nie najlepiej jest również w zakresie tematu automatyzacji pracy, m.in. znajomości programów komputerowych do częściowego lub całkowitego zastąpienia niektórych czynności dotychczas wykonywanych przez człowieka. Według badanych większość młodych księgowych nie nadąża za nowymi wyzwaniami w tym obszarze.

- 1 - nieistotne
- 2 - mało ważne
- 3 - istotne
- 4 - bardzo ważne
- 5 - kluczowe

**Liliana Czak-Żukowska – Właścicielka biura rachunkowego,
wieloletnia główna księgowa w dużych spółkach**

Komentarz:

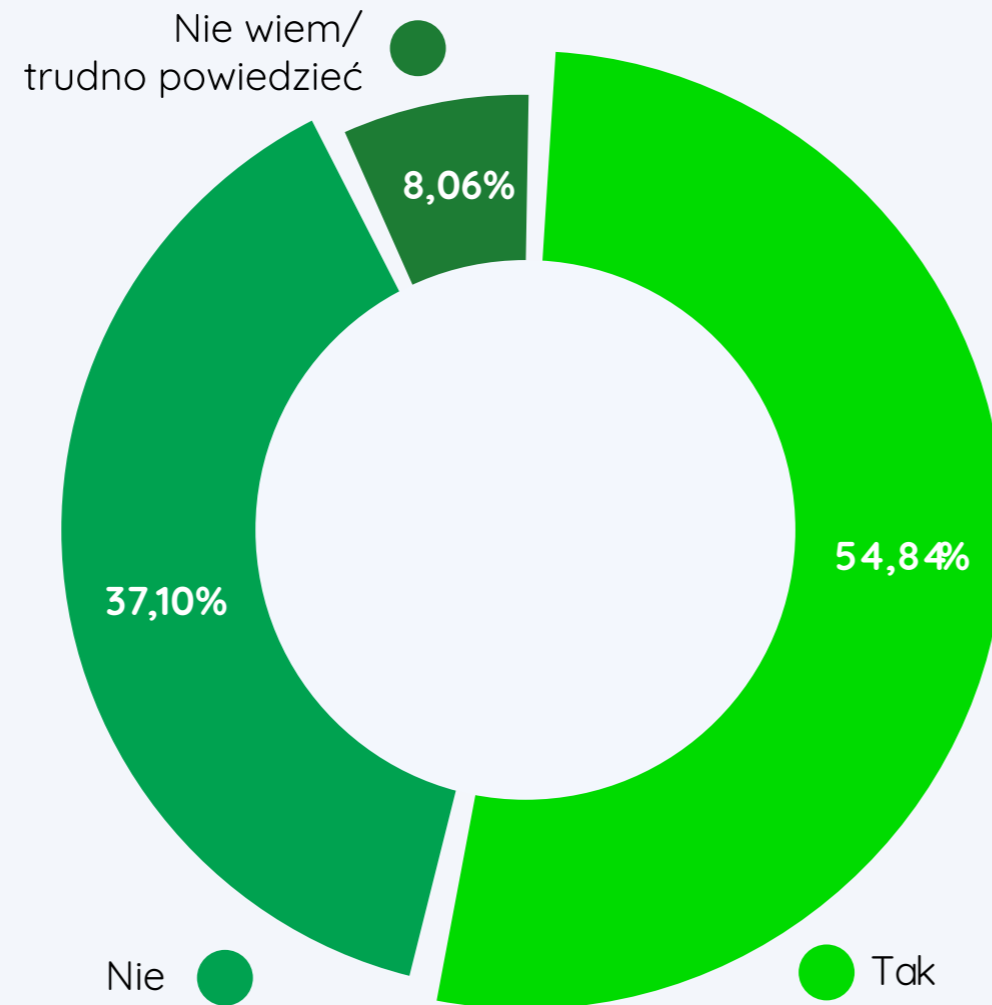
W ostatnich latach, naznaczonych ogromnym postępem digitalizacji i cyfryzacji w sektorze finansowo-księgowym można zauważyć pewne niedopasowanie pomiędzy umiejętnościami nabywanymi przez młodych ludzi kończących szkołę, a oczekiwaniami potencjalnych pracodawców.

W Polsce pracodawcy funkcjonują w bardzo dynamicznym środowisku gospodarczym, które przekłada się na konieczność sprawnego dopasowywania się do wymogów podatkowo-księgowych realizowanych poprzez automatyzację obsługi księgowej. Napięte harmonogramy wdrażania wymogów formalno-podatkowych powodują, iż przedsiębiorcy nie mają czasu na praktyczne przekazywanie młodym ludziom umiejętności z zakresu zarówno praktycznej wiedzy dotyczącej przeróżnych aplikacji informatycznych, jak również praktycznej wiedzy z podstawowego zakresu podatkowego czy też procedur administracyjnych z tym związanych.

Pracodawcy oczekują od młodych ludzi sprawnego poznawania systemów firmy oraz wdrażania się w obowiązki. Szybkie tempo zmian przepisów związanych z obrotem gospodarczym powoduje, iż młodym ludziom, którzy nie mają ugruntowanej podstawowej wiedzy dotyczącej przepisów prawa i stosowania ich w praktyce, trudno jest przyswoić nowe, często zmieniające się przepisy. Braki w nauczaniu nowoczesnych technologii oraz mała wiedza praktyczna powodują u absolwentów brak inicjatywy i samodzielności. Pożądane byłoby więc nałożenie w kształceniu zawodowym większego nacisku na nauczanie obsługiwanie popularnych programów finansowo-księgowych. Młodzi ludzie wkraczając na rynek pracy ze słabym przygotowaniem, są potencjalnie mniej atrakcyjni dla przyszłego pracodawcy, jak również nie są w stanie sprostać stawianym przed nimi wyzwaniom.

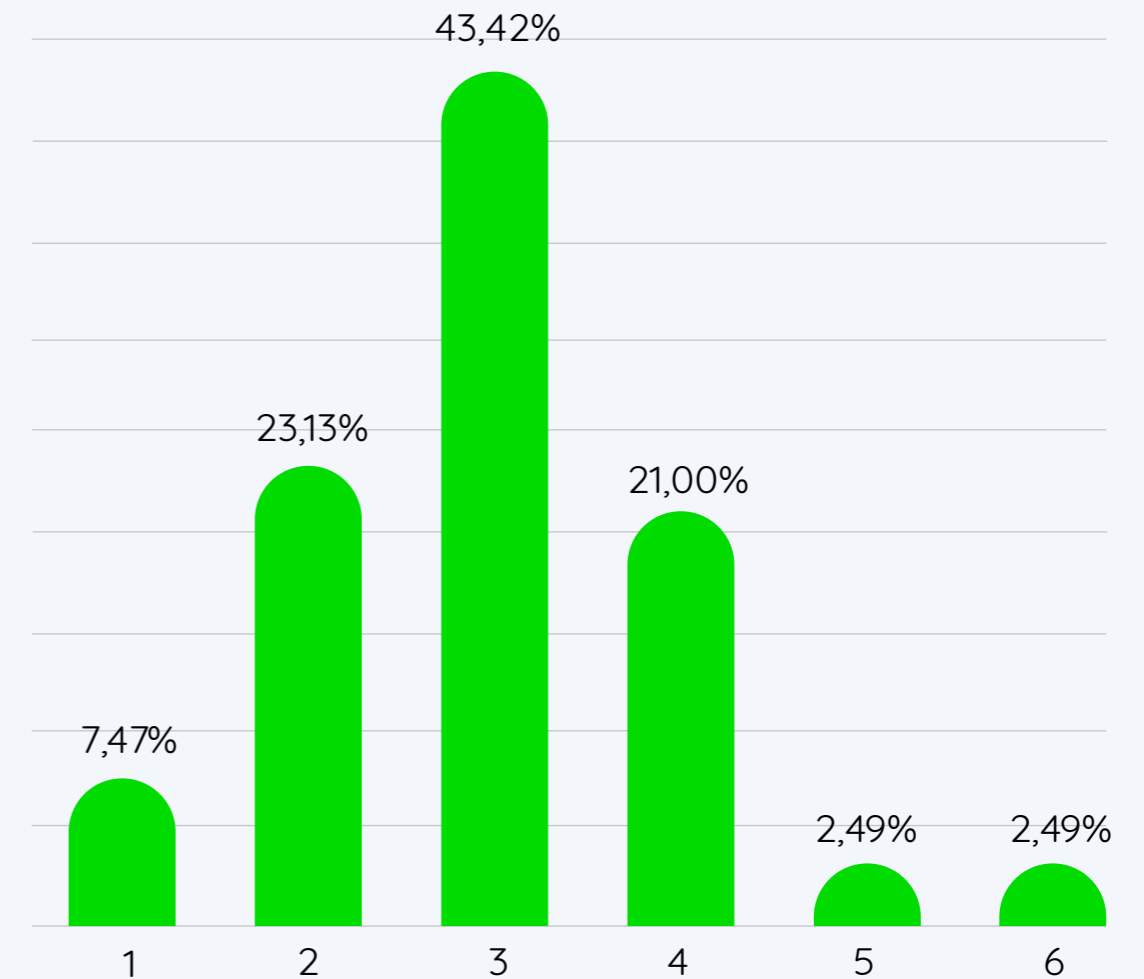
Wykres 12.

Czy ma Pani/Pan okazję zatrudniać do pracy w zawodach finansowych młodych ludzi „zaraz po szkole” i/lub pracować z ludźmi w zawodach finansowych „zaraz po szkole”?

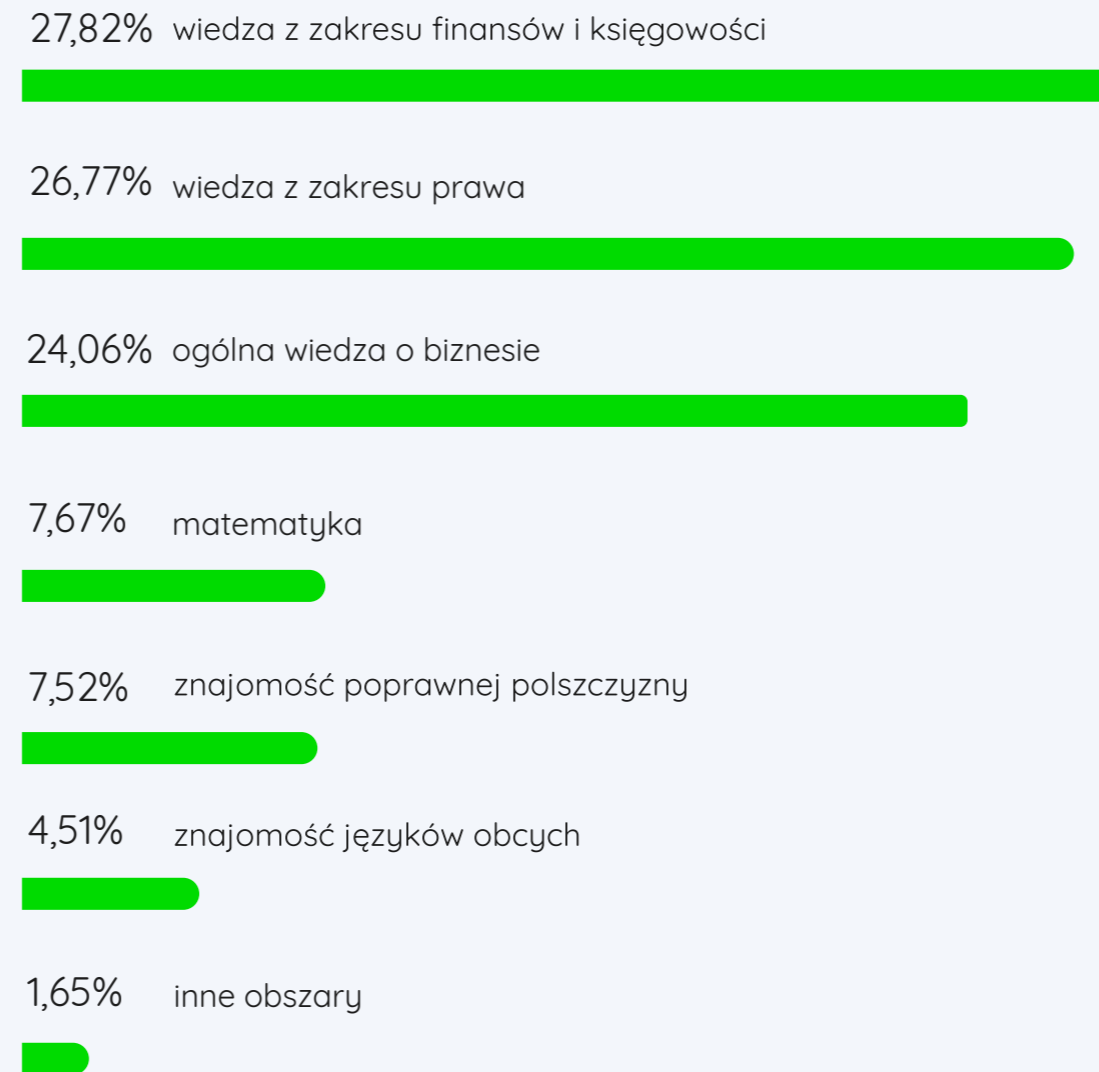
Wykres 13.

Na ile w skali 1-6 ocenia Pani / Pan przygotowanie młodych ludzi do pracy w zawodach związanych z szeroko pojętą księgowością?

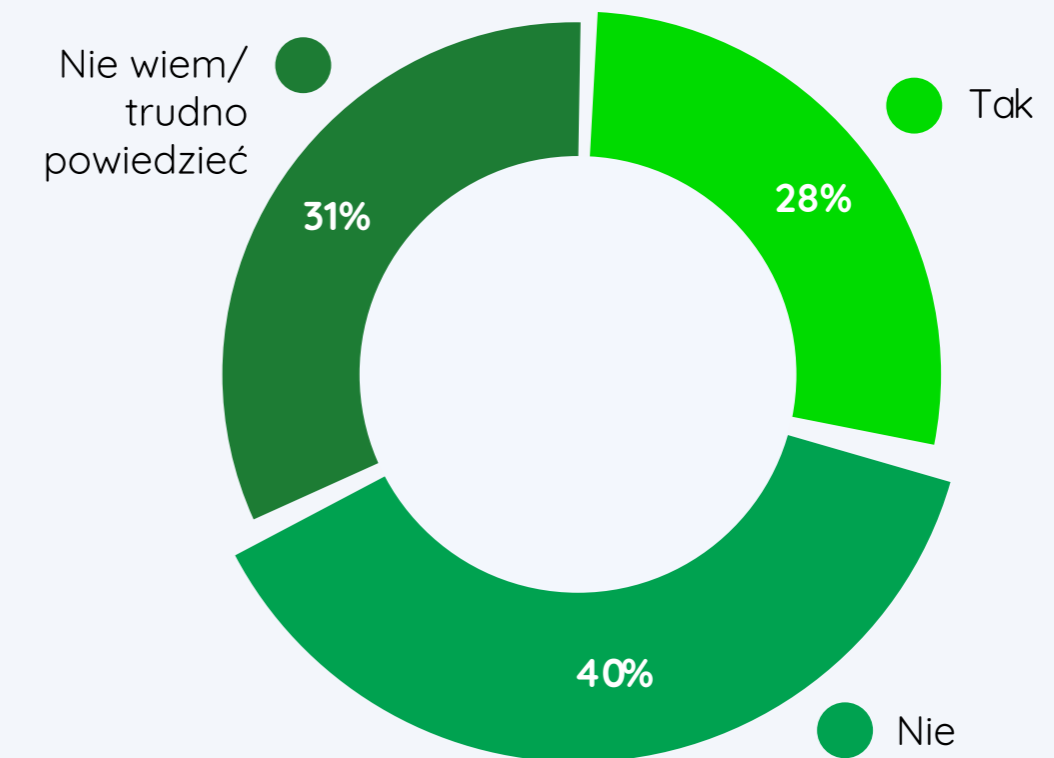
Wykres 14.

W których z poniższych obszarów Pani/Pana zdaniem młodzi ludzie mają najmniejszą wiedzę i umiejętności? Proszę zaznaczyć 3 najważniejsze Pani/Pana zdaniem obszary.

Wykres 15.

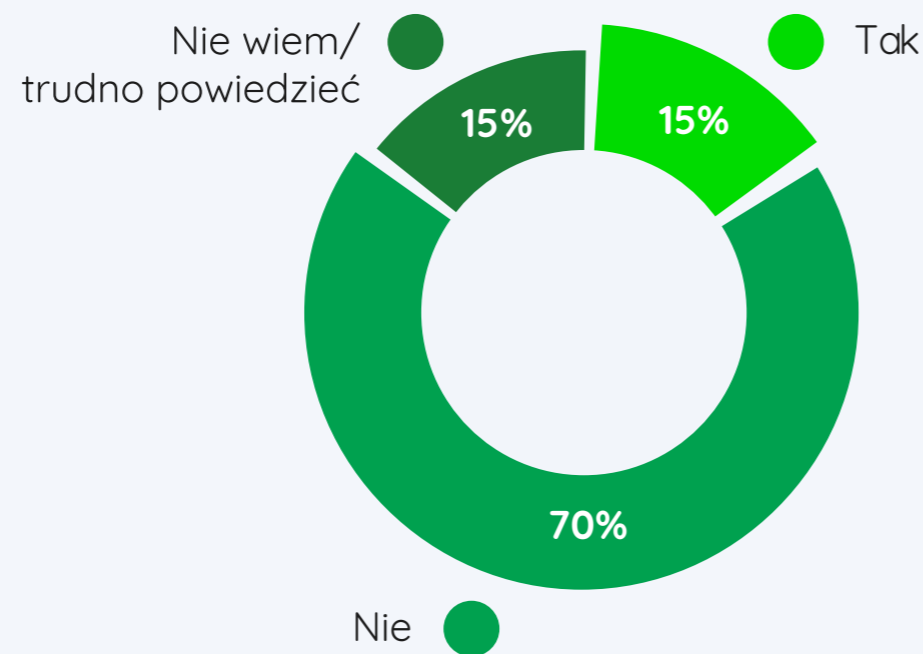
Czy Pani/Pana zdaniem młodzi ludzie są dobrze przygotowani do pełnienia ról zawodowych związanych z tzw. automatyzacją pracy (tj. szerokim wykorzystaniem technologii jak np. programy komputerowe do częściowego lub całkowitego zastąpienia wybranych czynności wykonywanych do tej pory przez człowieka przez komputery; w przypadku zawodów księgowych to np. dekretacja faktur) i związanymi z tym zjawiskiem wyzwaniami, jak np. malejący popyt na pracowników wykonujących najprostsze czynności związane z księgowością?

W perspektywie wyzwań i zmian, jakie czekają polskie finanse w temacie JPK, e-faktur i Krajowego Systemu e-Faktur, martwi zdecydowanie negatywna ocena przygotowania do pracy z zagadnieniami z zakresu cyfryzacji podatków. Prawie nikt nie wierzy w to, że młodzi ludzie są do tego odpowiednio przygotowani – 70 proc. neguje to przygotowanie. Zaledwie 15 proc. badanych uważa, że młodzież jest dobrze przygotowana do pracy w obszarze cyfryzacji podatków, a kolejne 15 proc. nie ma na ten temat zdania.

Wykres 16.

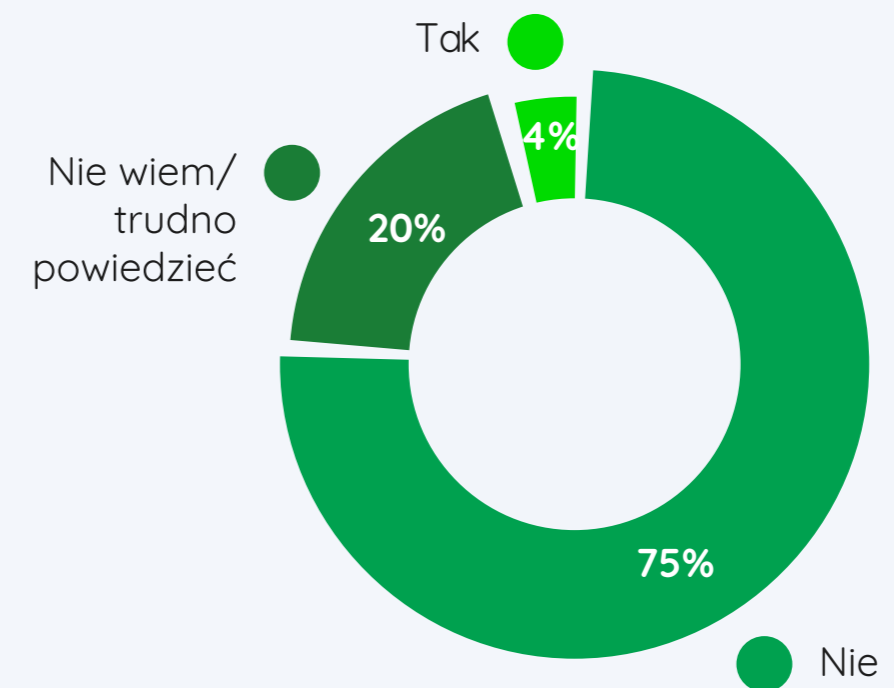
Czy Pani/Pana zdaniem młodzi ludzie są dobrze przygotowani do pracy z zagadnieniami z zakresu cyfryzacji podatków (np. takie zagadnienia jak JPK, e-faktury)?

Jeszcze gorzej wygląda ocena zdolności doradczych, rozumianych jako formułowanie wniosków i przygotowywanie ekspertyz na podstawie zebranych danych, które mogą posłużyć osobom zarządzającym firmą do podejmowania lepszych decyzji biznesowych. Aż 76 proc. badanych uważa, że młodzi ludzie nie są przygotowani do tej roli, a 20 proc. nie ma zdania na ten temat. Pozytywnie przygotowanie do tej roli ocenia zaledwie 4 proc. respondentów.

Wykres 17.

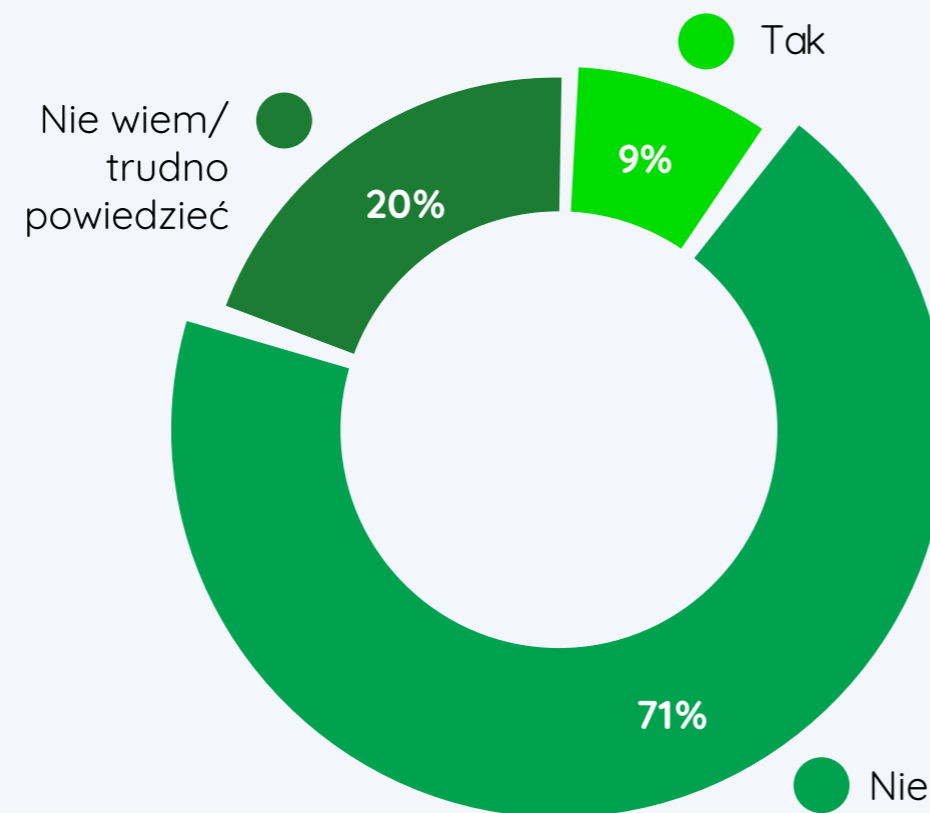
Czy Pani/Pana zdaniem młodzi ludzie są dobrze przygotowani do pełnienia ról zawodowych związanych z szeroko pojętym doradztwem i konsultingiem (tj. formułowaniem wniosków i przygotowywaniem ekspertyz na podstawie zebranych danych, które mogą posłużyć osobom zarządzającym firmą/organizacją do podejmowania lepszych decyzji biznesowych)?

Bardzo podobnie wygląda ocena zdolności analitycznych – zdecydowana większość (71 proc.) badanych jest zdania, że młodzi ludzie nie są odpowiednio przygotowani do pełnienia ról zawodowych związanych z analizą danych. Kolejne 20 proc. nie ma zdania na ten temat, co oznacza, że poziom rozwijania w szkole zdolności analitycznych za wystarczający uznaje zaledwie 9 proc. badanych.

Wykres 18.

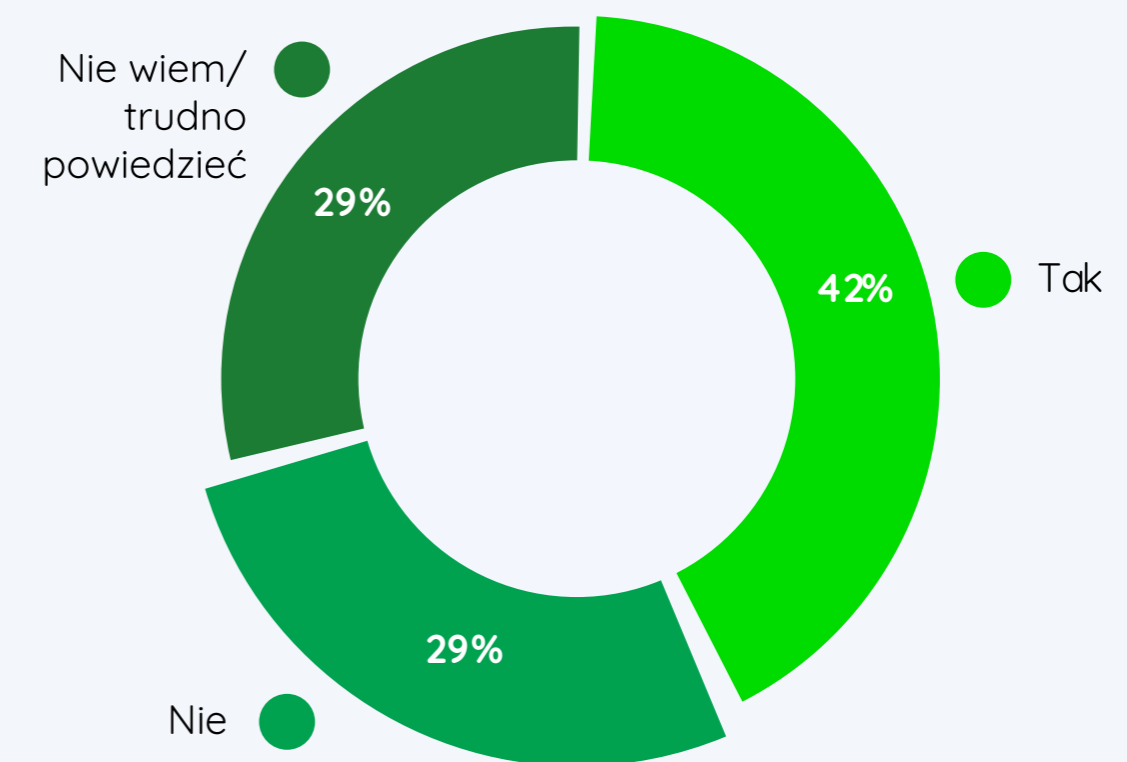
Czy Pani/Pana zdaniem młodzi ludzie są dobrze przygotowani do pełnienia ról zawodowych związanych z szeroko pojętą analizą danych?

Praktycy księgowości nie są zdecydowani w kwestii postrzegania zawodów księgowych przez młodych ludzi. 42 proc. badanych uważa, że jest to dla nich atrakcyjna ścieżka rozwoju. Przeciwnego zdania jest 29 proc. respondentów i tyle samo (29 proc.) w ogóle nie ma na ten temat opinii.

Wykres 19.

Czy Pani/Pana zdaniem młodzi ludzie, dopiero zaczynający pracę, postrzegają zawody związane z szeroko pojętą księgowością jako atrakcyjną ścieżkę rozwoju kariery zawodowej (wiążą te zawody z takimi określeniami jak dobre zarobki, prestiż, rozwój, szacunek, wpływ, ważna rola w społeczeństwie)?

Bogdan Zatorski - Kierownik do spraw analiz biznesowych i wymagań prawnych w Symfonia sp. z o.o.

Komentarz:

To zadziwiające, że młodzi ludzie nie postrzegają jako atrakcyjne niezwykle perspektyw jakie daje praca w rachunkowości. Przecież rachunkowość to zaawansowana praca z danymi finansowymi, a analiza danych to obecnie najbardziej dynamicznie rozwijająca się część biznesu. To dane są „złotem” napędzającym współcześnie wiele przedsięwzięć i pomysłów na biznes. Dane, które trzeba zorganizować i uporządkować przekształcając w informację, a zweryfikowane, porównane i właściwie zinterpretowane informacje to wiedza przesądzająca o powodzeniu w biznesie. Czyż nie tym od setek lat zajmuje się rachunkowość? Doświadczane przez nas obecnie gwałtowne zmiany, dotyczą moim zdaniem technologii przetwarzania danych, a nie podstawowych pytań, na które rachunkowość odpowiada. Szczegółowe dane o zdarzeniach gospodarczych coraz sprawniej zbierają systemy informatyczne i nie ma od tego odwrotu, bo w systematycznych, powtarzalnych czynnościach algorytmy są sprawniejsze niż ludzie. Tego wyścigu my ludzie nie możemy z maszynami wygrać, wygrywamy jednak wszędzie tam, gdzie należy odkryć przyczynę anomalii, wycią-

gnąć z nich wnioski i zaproponować zmiany usprawniające procesy biznesowe realizowane w organizacji. Człowiek ze swoimi pokładami inteligencji, wiedzy i doświadczenia życiowego, potrafi twórczo rozwiązywać problemy i nie ma się co obawiać, że w takich zawodach jak księgowość zostanie zastąpiony przez komputery. Zmieni się zapewne charakter pracy, dane zarejestrują algorytmy, ale to człowiek musi sprawdzić czy poprawnie, zweryfikować spójność, wprowadzić niezbędne poprawki, a ostatecznie przyjąć odpowiedzialność za przekazywane odbiorcom informacje, w tym za deklaracje podatkowe. Dlatego system edukacji powinien być otwarty na wykorzystanie w nauczaniu nowoczesnych programów księgowych, nieustannie rozwijanych w ślad za zmianami prawnymi w tym również stale dostosowywanych do obsługi cyfrowych podatków. Tylko połączenie rzetelnej wiedzy merytorycznej z przykładami jej zastosowania w praktyce z wykorzystaniem prawdziwych programów do obsługi rachunkowej, analitycznej i podatkowej firm, może we właściwy sposób przygotować młodych ludzi do pracy w fascynującym świecie współczesnej rachunkowości.

METODOLOGIA

Metodologia

Raport „Doradca i analityk czy może jednak rachmistrz?” powstał w oparciu o badania przeprowadzone metodą ankiety online w dwóch etapach:

- badanie ankietowe wśród nauczycieli, przeprowadzone 14.04.2021 r. w trakcie konferencji SKwP dla nauczycieli „Księgowy na rynku pracy – nowe wyzwania w dobie cyfryzacji życia gospodarczego”; w badaniu wzięło udział 91 osób
- badanie ankietowe wśród księgowych – członków SKwP z całej Polski; w badaniu realizowanym od czerwca do sierpnia 2021 r. wzięły udział 434 osoby.

Wydawcy raportu

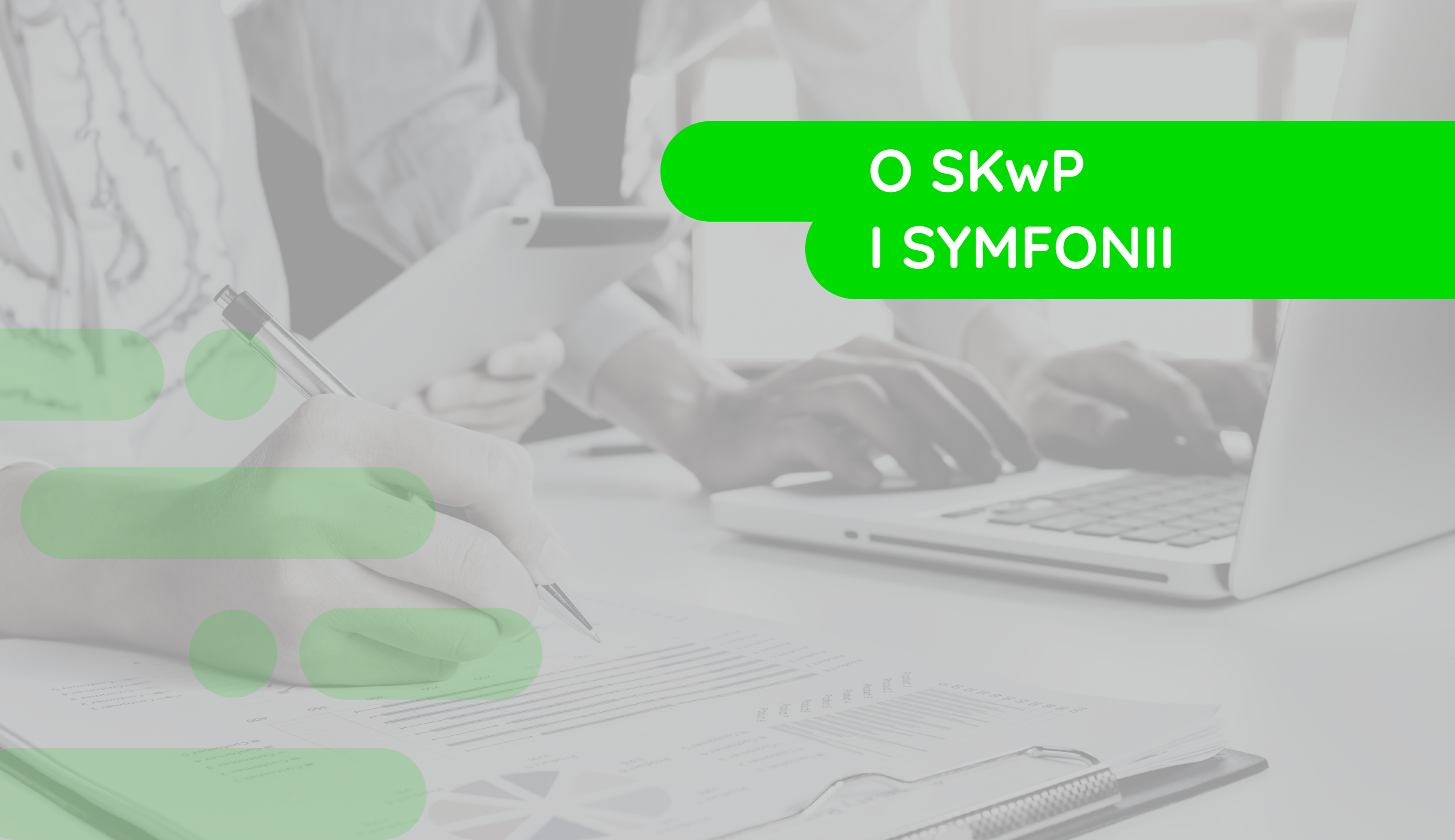
Symfonia i Stowarzyszenie Księgowych w Polsce – Oddział Okręgowy w Warszawie

Wszelkie prawa zastrzeżone. Cytowania możliwe z podaniem nazwy wydawców i tytułu raportu.

Materiały referencyjne

- <https://mfiles.pl/pl/index.php/Księgowy>
- <https://www.gov.pl/attachment/ea9b5182-ae74-417a-bb1a-d6d775e8961d>
- <https://inforfk.pl/aktualnosci/8212121,Obowiazkowe-efaktury-od-2023-r-rewolucja-technologiczna-w-branzy-ksiegowej.html>
- <https://forsal.pl/praca/aktualnosci/artykuly/8090128,na-ryнку-pracy-jest-za-duzo-ekonomistow-niedobory-pracownikow-w-branzy-medycznej.html>
- Źródło: Mieczkowska M., Nadolna B., Ocena wybranych elementów programu kształcenia z zakresu rachunkowości na dwóch uczelniach publicznych w Polsce, Folia Pomer. Univ. Technol. Stetin., Oeconomica 2018, 344(91)2, 71–84

O SKWP I SYMFONII

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce jest najstarszą i największą organizacją społeczno-zawodową zrzeszającą osoby zawodowo związane z rachunkowością. Współpracuje z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami zawodowymi, opiniuje akty prawne mające wpływ na biznes.

SKwP za cel stawia sobie obronę praw i interesów zarówno swoich członków, jak i całego środowiska, a także popularyzowanie zawodu księgowego oraz zawodów pokrewnych poprzez uwytklenie znaczenia i roli tych zawodów we współczesnym obrocie gospodarczym.

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce wspiera osoby rozpoczynające karierę zawodową i księgowych z doświadczeniem. Umożliwia podnoszenie kwalifikacji zawodowych i doskonalenie zawodowe poprzez organizowane kursy, szkolenia, warsztaty i bezpłatne odczyty. SKwP opracowało autorski system certyfikacji zawodu księgowego. Certyfikaty wydawane przez Stowarzyszenie są rozpoznawalne i poszukiwane przez biznes, otwierając drogę do kariery ich posiadaczom.

Historia Stowarzyszenia rozpoczęła się 9 czerwca 1907 roku kiedy to powstał Związek Buchalterów w Warszawie, działający na terenie całego Królestwa Polskiego. Oddział Okręgowy w Warszawie SKwP powołany do życia 26 kwietnia 1957 roku jest jednym z największych oddziałów Stowarzyszenia.

Więcej na temat Oddziału Okręgowego w Warszawie i całego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce na www.skp-ow.com.pl profilach Facebook, LinkedIn, Twitter i Instagram.

Bądźmy w kontakcie

+48 885 305 645

www.skp-ow.com.pl

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce

Oddział Okręgowy w Warszawie

Centrum Edukacji Zawodowej

ul. Płocka 17 lok. 25

01-231 Warszawa

Symfonia to polski producent oprogramowania, jeden z największych dostawców systemów ERP dla firm z sektora MŚP. Symfonia specjalizuje się w tworzeniu programów i aplikacji, w tym chmurowych, przeznaczonych do obsługi oraz automatyzacji finansów i księgowości, kadr i płac oraz HR, wsparcia sprzedaży (w tym w kanale e-commerce), zarządzania magazynem, zarządzania produkcją, elektronicznego obiegu dokumentów oraz analizy danych. Spółka świadczy także usługi wdrożeniowe, szkoleniowe oraz w zakresie wsparcia technicznego. Z rozwiązań Symfonii korzysta ponad 50 tysięcy mikro, małych i średnich firm oraz biur rachunkowych.

Historia marki sięga 1995 roku, kiedy to na rynku pojawił się jeden z pierwszych w Polsce programów do zarządzania finansami i księgowością pod nazwą Symfonia. Spółka należy do funduszu MidEuropa Partners, wiodącego inwestora finansowego w Europie Centralnej i Południowo-Wschodniej.

Więcej na temat Symfonii na symfonia.pl, blogu, na profilach Facebook oraz LinkedIn.

Bądźmy w kontakcie

22 455 56 00
kontakt@symfonia.pl
Symfonia Sp. z o.o.
al. Jerozolimskie 132
02-305 Warszawa

